26-րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 7043 6 ՄԱՐՏ 1909 ՈՒՐԲԱԹ 26 ՍԷՖԷՐ 1327 19 Mars 1909 26me année N. 7043

"ԱՐԵՒԵԼՔ"
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

Բաժանորդագրութեան Պայմանները
Կ. Պոլսոյ համար տարեկան 80 Ղռ.
» » վեցամսեայ 45 »
Գաւառներու համար տարեկան 108 »
» » վեցամսեայ 60 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան 25 Ֆր.
» » վեցամսեայ 20 »
Թղթատարի ծախքը մեր վրայ

ԱՐԵՒԵԼՔ

10 ՓԱՐԱ ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ 10 PARAS

آرەوەلق
ارمنیجە یومی و سیاسی غزته
صاحب امتیازی قرەکین بویاجیان
درعلیه غلطه

AREVELK
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur-Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons/ple, Galata

ԿՐՕՆԱԿԱՆԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԻՒՆԸ

Երեւակայեցէք որ գաւառական վաթսուն առաջնորդական աթոռներու երբ յիսունը պարապ են սա վայրկենիս։ Ատոնք առժամապէս գրաւուած են, ինչպէս առաջնորդներու, քահանաներէ, փոխանորդներէ և այլ երկրորդական ու երրորդական եկեղեցականներէ։ Եւ եթէ մանաւանդ ի նկատի առնենք սա շատ կարեւոր պարագան թէ Սահմանադրութեան հռչակումէն ասդին՝ ո՛ր աստիճան մեծցած է կարեւորութիւնը առաջնորդներու պաշտօնին՝ գաւառներուն մէջ, կրնանք ըմբռնել թէ այդ պաշտօններու թափուր մնալը որքան կը տուժէ կը վնասուին թեմական-ազգային, կրթական-քաղաքային գործերը, մանաւանդ այնպիսի առեն մը երբ գաւառներուն վիճակը աւելի քան երբեք խառնափնթոր, գրեթէ քաոսային է։

Կրօնական Ժողովը իր վերջին նիստին մէջ, իր անդամներէն Գէորգ Ծ. վարդապետի առաջարկութեամբը, որոշեց անմիջապէս գաւառներուն առաջնորդական թափուր աթոռներուն համար տեղապահներ նշանակել, «որպէս զի ժողովրդեան ցաւերը իրապէս ներկայացնեն կառավարութեան կողմէ Անատոլու զրկուելիք քննիչներուն»։

Եթէ ուրեմն Գէորգ վարդապետ յամառէր այս առաջարկը ներկայացնելու պատկառելի Ժողովին, այս վերջինին տաղաւին խելքը գլուխը գալիք չունէր, և խեղճ աթոռները անդին պիտի մնային անտէր անտիրական։ Հինգ ամիսէ ի վեր Կրօնականին անդամները կոչուած են վարելու մեր եկեղեցական գործերը, ու ամէն շաբթու ժողովներ կ՚ընեն և որոշումներ կուտան՝ իրարմէ աւելի անպէտ և անմիտ ու ապարդիւն։

Շատերու մէջ, կը յիշեմ իր մէկ որոշումը, որուն համեմատ հանգուցեալներու վրայ աշխարհականներու կողմէ արտասանուելիք դամբանականները նախապէս պիտի հակակշռուէին՝ եկեղեցիին քարոզիչներուն կողմէ։ Ուրիշ որոշում մը — բարեբախտաբար շուտ ետ առնուած — կը տրամադրէր եռաձայն երգեցողութիւնները վտարել եկեղեցիներէն։ Ուրիշ որոշումներ ատոնցմէ վար չեն մնար և իրարու հետ կը մրցին՝ ունայնամտութեան և ապարդիւնութեան կողմանէ։

Հինգամսեայ գործունէութեան մը այս բացասական արդիւնքը աւելորդ անգամ մըն ալ կուգայ մեզ համոզել թէ՝ հիմնուած տարրերով կազմուած Կրօնական Ժողովին օգտակար բան մը կարելի չէ սպասել։ Եւ երեւակայել որ՝ կարծեմ այս Ժողովը կազմուած է մեր արդի կղերականներուն լաւագոյն տարրերէն։ Այսչափ ժամանակամիջոցի մը մէջ և տիրական պէտքերու սա շրջանին՝ ինչե՛ր կրնար ընել Կրօնական Ժողով մը՝ եթէ յետին գիտակցութիւնը ունենար այն պայմաններուն ուր կը գտնուի հայ ժողովուրդը և այն պարտականութիւններուն որոնք կը ծանրանան այդ կարգի ժողովի մը վրայ։

Հինգ ամիսէ ի վեր նոր քունէն կ՚արթննայ՝ ըմբռնելու համար թէ գաւառներու թափուր աթոռներուն համար մարդիկ հարկաւոր են, մարդիկ, սակայն, որ կարող ըլլան ըմբռնելու միլիոնաւոր պէտքերը այն համայնքին զոր պիտի վարեն, այն պայմաններուն և հանգամանքներուն, որոնց մէջ կը գտնուի այդ համայնքը։ Տիրացուական փցուն ու տափակ հարցերու մտահոգութեամբ պաշարուած, աւելի ճիշդ պիտի ըլլար ըսել, նախապաշարուած, Կրօն. Ժողովը յանկարծակիի կուգայ և շփոթութեան կը մատնուի երբ կենսական հարցի մը լուծման դիմացը կը գտնայ ինքզինքը։ Հա՛, իրաւ գաւառի առաջնորդական աթոռները պարապ են, իրաւ մարդիկ հարկաւոր են այդ աթոռներուն վրայ՝ դիմաւորելու համար Հայաստանի քննիչ յանձնաժողովին անդամները, եթէ անոնք մօտ օրերս ոտք կոխեն Անատոլուի հողին վրայ, և անոնց ներկայացնելու համար հայ ժողովուրդին ցաւերը։

Այս որոշումը որքան որ ալ՝ օգտակարութեան տեսակէտով՝ նախապէս տրուած ուրիշ որոշումներու հետ բաղդատմամբ բան մըն է վերջապէս, այսուհանդերձ շատ կը կասկածիմ որ եթէ տեղապահները նշանակուելով փութան լեցնել թափուր աթոռները, կարենան տալ այն օգուտը որ կը սպասուի։ Ե՞րբ այդ տեղապահները պիտի նշանակուին, ե՞րբ պիտի երթան իրենց պաշտօնատեղիները, ե՞րբ պիտի ուսումնասիրեն միջավայրը, իրենց հօտին պէտքերը, և մանաւանդ հարստահարուած ժողովուրդին ցաւերը, բազմազան ու անսահման ցաւերը։

Ո՛րքան ուշ խելքը գլուխը կուգայ Կրօնական Ժողովին. չէ՞ր գիտեր որ Հայաստանի առաջնորդութեանց մեծագոյն մասը անգլուխ է։ Տարբե՞րը կը պակսէին։ Եթէ այո՛, անշուշտ սա մէկ ամսուան մէջ չէ որ այդ առաջնորդութիւններուն յարմար կրօնաւորները պատրաստուեցան։ Եղածը մէջտեղն է, իր քանակովը ու մանաւանդ որակովը։ Զենք կրնար երկնքէն առաջնորդացու էակներ վար թափել տալ կամ ֆապրիքայի մը ապսպրել որ մեզի առաջնորդացուներ հայթայթէ։ Ստիպուած ենք եղածովը գործը դարձնել։ Հետեւապէս, գոնէ երկու երեք ամիս առաջ, կրնար այս պակասին դարման մը տանիլ, մէյ մէկ վարդապետ զրկել ամէնէն աւելի անտէրունչ կեդրոնները, որպէս զի այդ «առաքեալները» բաւական ժամանակ ունենային ուսումնասիրելու իրերն ու մարդիկը, ընտելանային միջավայրին և երբոր առիթը ներկայանար, գիտակցաբար և ճմտօրէն իրենց պարտքը կատարէին, իրենց հօտին ցաւերը պարզէին ուր որ անկ էր։

Ընտրութիւնն ալ բաւական դժուար և փափուկ գործ է. զրկուելիք առաջնորդները կամ, առ այժմ, տեղապահները անանկ անձեր ըլլալու են որ ինքզինքնին բոլորովին ամպերէն ինկած չկարծեն այն տեղը, զոր հովուելու պիտի կոչուին։ Քիչ շատ ամէնէն գործունեաներէն, փորձառուներէն և լեզուանիներէն ընտրելու է։ Դիւրին բան չէ Հայուն ցաւը ներկայացնել մարմնի մը, որ՝ ցնոր անօրէնութիւն՝ գերագոյն ապաւէնն ու յոյսն է գաւառներու ներքին բարեկարգութեանց մասին։

Մրափելու առեն չէ, ո՛վ գերապատիւ հայրեր Կրօնականին, սթափեցէք, գործեցէ՛ք վերջապէս, բաւական է որքան սաղմոսներու, գործք առաքելոցներու վրայ մնացիք, կրօնական ապարդիւն բնազանցութիւններու վրայ յամեցաք։ Ժողովուրդը սրտաղողիչ, սփոփարար խօսքի և դրական պաշտպանութեան կարօտ է. ու ասիկա ձեր գործն է գլխաւորապէս։ Անձնազոհութեան և անկեղծ աշխատանքի առիթն է որ կը ներկայանայ ձեզի, օգտուեցէք այդ առիթէն և ազգին արժանաւոր զաւակներ հանդիսացէք։

Եր. Սրմաքէշխանլեան

ՆՊԱՍՏԻՑ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ
ՆՊԱՏԱԿԱՅԱՐՄԱՐ ՄԷԿ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

Նպաստից Յանձնաժողովը խիստ նպատակայարմար որոշում մը տուաւ վերջերս, որ սակայն շատերու աչքէն աննշմար անցաւ, այն է որոշեց երկու բժիշկ և մէկ փաստաբան զրկել Հայաստան, ճարակած և ճարակելիք հիւանդութեանց դարման տանելու համար, ինչպէս և փաստաբանին միջոցաւ ալ արդարութիւնը պաշտպանելու համար այլ և այլ դատավարութեանց մէջ ի նպաստ անիրաւեալ և զրկեալ այն Հայերուն՝ որոնք օրէնքի նրբութիւններէն բան չեն հասկնար և հետեւաբար անկարող կ՚ըլլան իրենց իրաւունքները պաշտպանել դատական եղանակով։

Այս պատուական որոշմանը համար որչափ ալ շնորհաւորենք Նպաստից Յանձնաժողովի անդամները, դեռ չենք կրնար պէտք եղած կերպով ի վեր հանել որոշման օգտակարութիւնը և կարեւորութիւնը, պայմանաւ սակայն որ գործադրուի անյապաղ։ Եւ կը յուսանք թէ ինչպէս իմաստութիւնն ունեցած է այդ անհրաժեշտ պէտքերը ըմբռնել ու այդպիսի ընտիր որոշում մը տալ, նոյնպէս ալ հոգածութիւն պիտի ունենայ փութով գործադրելու զայն, քանի որ անուրանալի ճշմարտութիւն է թէ աշխարհի ամէնէն իմաստուն և խելացի որոշումները և ծրագիրները արժէք մը չունին, եթէ չգործադրուին։ Իսկ այս որոշումը մանաւանդ այն առեն աւելի կրնայ իր բարեբար արդիւնքը տալ, երբ փութով գործադրուի, զի յայտնի է թէ սովին երեսէն երբ ժողովուրդը ստիպուած է ձեռքն ինկած ամէն բան ուտել, հիւանդութիւնները ծայր կուտան անսովոր յաճախութեամբ և կը յանգին անխուսափելի մահերու, եթէ հարկ եղած դարմանները չըլլան։

Նոյնպէս անտարակուսելի է թէ կորուած է ամէնէն արդար դատն անգամ, երբ անոր տէրը զայն օրէնքի սահմանին մէջ պաշտպանելու կերպը չգիտնայ. և յայտնի է թէ գաւառի հայ գիւղացիները ամենամեծ մասամբ զուրկ են այդ կարողութենէն։ Արդէն վկայեալ և ձեռնհաս փաստաբաններն ալ իրենց բացակայութեամբ միայն կը փայլին Հայաստանի լայնածաւալ տարածութեանը մէջ, ինչպէս և կարող ու փորձառու բժիշկները։

Նպաստից Յանձնաժողովին այս նպատակայարմար որոշման դէմ ըլլալիք առարկութիւն մը եթէ կայ երբեք, սա է որ երկու բժշկի և մէկ փաստաբանի առաքումը անբաւական է ընդարձակածաւալ պէտքին համեմատութեամբ, բայց սա ալ ստոյգ է թէ Յանձնաժողովը առ այժմ ի վիճակի չէ աւելի անձեր զրկելու։ Եւ անշուշտ լաւ է սակաւը քան ընաւ։ Բնական է թէ բժիշկներն ու փաստաբանը պիտի զրկուին այն գաւառները որ ամէնէն աւելի կարօտ են անոնց, ինչպէս Մուշ, Սասուն եւայլն։ Իսկ անկէ վերջ քանի, իր միջոցները ներեն, այնքան աւելի պիտի կարենայ կամ պէտք է ուզէ զրկել։

Նպաստից Յանձնաժողովին այս ընտիր որոշումը անշուշտ պիտի գործադրուի, որ կատարեալ ու գրաւական հետեւողութիւնն 1880ի Սովելոց Յանձնաժողովին ընթացքին, զի ան ալ բժիշկ մը հասցուց Հայաստան սովեալ գաւառներուն մէջ ճարակած հիւանդութեանց առաջքը առնելու համար, այն է Տօքթ. Միհրան Վարդազարեան, որ Վան համնելով ստոյգ մահէ փրկեց հարիւրաւոր հիւանդներ որ մեռնելու սահմանուած էին, եթէ անխնամ մնային։ Ճիշդ նոյն առեն Թիֆլիսէն Վան հասաւ նաեւ Տօքթ. Յովսէփ Շիշմանեան (անմոռացն Ծերենց) անձամբ դեղերու պաշարով մը, հոգացուած Թիֆլիսի մարդասէրներէն և բոլորովին անձնուիրաբար, այսինքն առանց որ և է փոխարինութեան, դարմանեց անթիւ հիւանդները, տալով իրենց նաեւ ձրիաբար հարկ եղած դեղերը։ Տօքթ. Վարդազարեան նմանապէս Սովելոց Յանձնաժողովին Կ. Պոլսէն իրեն զրկած դեղերը՝ ըստ որոշման նոյն մարմնոյն՝ ձրի կը մատակարարէր հիւանդներուն, և բնականաբար ձրի կ՚այցելէր անոնց, զի Յանձնաժողովէն ամսական ունէր, մինչ ազնուահոգի Ծերենց բոլորովին մարդասիրաբար նետուած էր այդ գործին մէջ։

Տարակոյս չկայ թէ յուսալի չէ որ այժմ գտնուի որ և է բժիշկ որ Ծերենցի ազնուութիւնը ունենայ, ինչպէս աւելորդ է յուսալ որ փաստաբան մը յանձն առնէ ձրիաբար Հայաստան երթալ ու զրկեալ հայոց դատերը առանց փոխարինութեան վարել, բայց գէթ կը յուսանք որ Նպաստից Յանձնաժողովի կոչին պատասխանող և ինքզինքնին թեկնածու ցոյց տուող բժիշկները ու փաստաբանները շատ բաղձապահանջ չեն ըլլար և չեն դժուարացըներ Յանձնաժողովին գործը։ Իսկ թէ անգամ մը Հայաստան հասնելէն ու գործի ձեռնարկելէն ետքը որքան հոգածու խղճմտութեամբ պիտի վարեն իրենց պաշտօնը, ապագան ցոյց պիտի տայ (սիրելի է մեզ յուսալ) ի նպաստ և ի գովեստ իրենց։

Այս առթիւ կարեւոր կը համարինք ծանրանալ նաեւ ուրիշ հարցի մը վրայ ալ որ շատ առնչութիւն ունի ներկայ խնդրոյն հետ և որուն վրայ տարիներ առաջ խօսած ալ ենք դարձեալ Արեւելքի այս էջերուն մէջ։ Հայաստանի գաւառները միայն արդի սովի ու նեղութեան տարիներուն մէջ չէ որ պէտք ունին ձեռնհաս բժիշկներու եւ կարող փաստաբաններու, այլ միշտ և ամէն ժամանակ կարօտ են անոնց, չնայելով թէ որքան բազմաթիւ են մայրաքաղաքիս մէջ բժիշկներ ու փաստաբաններ, որոնց քիչերը միայն լաւ կը շահին։ Պէտք չէ՞ր որ ասոնց մէկ մասը գաւառները երթային, ուր պիտի կրնային թէ՛ իրենք շահիլ և թէ տեղացիները շահեցնել։ Եթէ ասկէ առաջ կրնար առարկուիլ թէ բռնապետութեան վարչութիւնը արգելք կ՚ըլլար այդպիսի տեղափոխութիւններու, կամ չնչին կասկածներով կը վտանգէր երթալու յանդգնութիւն ունեցող անձերու կացութիւնը և կեանքը, այլ ահա այդ կասկածներն ու վախերը գոյութիւն չունին այսուհետեւ. հետեւաբար ընդարձակ ասպարէզ բացուած է այդ կարգի ազատական արհեստներու հետեւողներու առջեւ, որոնք կրնան ազատօրէն երթեւեկել ուզած գաւառները առանց որ և է կաշկանդումի և զերծ մնալ անտեղի կասկածանքներէ ու հալածանքներէ։ Ուրեմն կ՚արժէ որ Պոլսոյ փողոցներուն մէջ այնքան վխտացող և շահու անզօրութենէ տուայտող բժիշկներուն և փաստաբաններէն մէկ մասը, գոնէ դեռահաս դասակարգէն, գաւառները երթայ և օգտուի ու օգտեցնէ իր արհեստին կիրառութեամբը։ Այդ պարագային մեծ դիւրութիւն մըն ալ ինքնաբերաբար մատուցուած կ՚ըլլայ Նպաստից Յանձնաժողովի մարդասիրական ձեռնարկին, որուն միայն երկու բժիշկ ու մէկ փաստաբան պիտի կրնան բաւականութիւն տալ. հետեւաբար կրնայ օգուտ քաղել տրամադրելի տարբեր բժիշկներէն ու փաստաբաններէն ալ՝ պատշաճ վճարումներ ընելով անոնց ծառայութիւններուն։

Ուստի կը յանձնարարենք նկատողութեան առնել այս պարագաները ամէն անոնց՝ որ ի վիճակի են այս առաջարկները գործադրելու, գիտնալով որ թէ՛ իրենք պիտի շահին և թէ տեղացիները, գիտնալով նաեւ թէ գաւառի բոլոր ժողովուրդները անխտիր սովահար ու մուրացիկ ըլլալու աստիճան աղքատ չեն որ ամէնքն ալ ձրի բժիշկի ու ձրի փաստաբանի կարօտ ըլլան։ Այլ կը գտնուին կարեւոր մաս մըն ալ անանկներու՝ որ կրնան վճարել, երբ անոնց դիմելու հարկին մէջ գտնուին։

ՄԱՐԿՈՍ ՆԱԹԱՆԵԱՆ

ՆՈՐԱԳԻՐ ՁԻՆՈՒՈՐԸ

ՀԱՅՈՐԴԻՆԵՐՈՒՆ

Զարթնրուէ՛, ո՛վ սիրտս, առնագեղ յոյսերով
Հարսնարանէն ելլող հարսին պէս պայծառ.
Արեւայեաց պերճ արիւնդ, օ՛ն, պատրաստէ
Նոր յաղթերուն, բաբախումին անմրցանքիդ։
Դու պիտ՛ ըլլաս սարիինայէն առկախուած
Աւռովալից ողկոյզն աղուոր, ցօղաթուրմ
Ուր կը խայտայ կեանքն հնչտաւէտ գինիին։
Գիտե՞ս, տըխուր իրկուններու ընդմէջէն
Սուգի ճամբուն վըրայ՝ ուրկէ կ՚անցնէինք
Անծանօթ խօսքն ըսի քեզի գըլխահակ,
Եւ իմ մատովս աշնանահար ցոյց տըւի
Անձանձն եկուոր՝ վաղորդայնին հեռաւոր։
Կը յիշե՞ս, երբ կը կոծէիր կըրծքաթախ
Փըրփըրադէզ ծովերուն դէմ անլուսին
Հառաչալիր սև նաւերու եռեւէն։
Գեղեցկացա՛ր աւէլդ, ո՛վ սիրտս արփաւէտ,
Ալ պիտի դու ամեհօրէն չըհակիս
Անտառին հետ մեր հողմակոծ երկրին
Գիւղերուն վրայ ցաւերու անդունդին։
Դու որ ճանչցար գիւղակներուն հեռաւոր
Շիկակարմիր դաղջ անձրեւներն անհասանում՝
Տե՛ս, ալ անոնց պըղըմճակուռ երկինքէն
Զանգներ երամն աներազուց ցիներուն.
Եւ հիւղերուն կըտուրներն հոն կը ժըպտին
Սրջանկութեան վաղընջական այգերուն։
Գեղեցկացի՛ր, ո՛վ սիրտս, ասաղի մը նըման,
Ես ալ ահա կը կապեմ սուրը մէջքիս
Եւ կը լսեմ դուռին առջեւ տընակիս
Գոռ դոփիւններն առուգագեղ նըժոյգին։
Հագած եմ ես վարապանակս ասպետի
Հիւսուած մատովը սիրատարփ կոյսերուն,
Ուր ցամքեցաւ արցունքն աչքի մ՚աղեկէզ։
Վաղը, ո՛վ սիրտ, պիտի մեկնինք առ յաւէտ
Բոյրին մէջէն պարտէզներուն քըրքումի
Դէպի հրաւէրն արիւնախանձ մարտերուն։
Ահա արդէն մեզի կուգայ հեռուէն
Հեշտ երգին հետ աղջիկներուն այգեկութ
Ղօղանջն աղու մահատենչիկ զանգերուն։
Բըլուրներէն անցած առեն կը լսե՞ս
Բարբառն ըմբոստ՝ անհագնացայտ ջըրվէժին,
Միջօրէին հոն պիտի կանգ առնեմ ես
Յաղթականի հըրատոչոր պայակով։
Տրոփէ՛, ո՛վ սիրտ, վերջին անգամ մ՚ալ
տրոփէ՛
Նրանաւէտ երդիքին տակ հայրենի
Ուր ունեցար նախկին սէրդ թեւաբաց՝
Պերճապայծառ հրդեհումներն առաջին։
Տրոփէ՛, ո՛վ սիրտ, վերջին անգամ մ՚ալ
տրոփէ՛,
Պարմանեկան ճակտիս վըրայ արդ կը զգամ
Խանդաղակաթ փարումը մօրս համբոյրին
Եւ դողդոջ ձեռքն՝ որ գարգմանակը՛ս
կ՚օրհնէ։
Տրոփէ՛, ո՛վ սիրտ, վաղը պիտի մենք
մեկնինք։

ԱՀԱՐՈՆ Ս. ՏԱՏՈՒՐԵԱՆ
Վենետիկ

ՀԱՅ ՄԸ
ՊԱՐՍ. ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ԳԼՈՒԽԸ

Այս վերնագրով մանրամասն նկարագրութիւններ հրատարակեցին երեկեան պուլկար օրաթերթերը՝ պարսիկ յեղափոխութեան ղեկավար Բանօֆի մասին։ Գամբանաի խմբագիրը, որ մօտէն ծանօթ է Բանօֆի և Բեգերապուրկի մէջ անոր հետ տեսակցած, մանրամասնօրէն կը նկարագրէ այդ տեսակցութիւնը. իսկ Ռեչ հետեւեալը կը գրէ.

«Նիքօլա Բանօֆ, Պարսկաստանի յեղափոխականներու պարագլուխը, ամենահաւանական թեկնածուն է պարս. հանրապետութեան նախագահի պաշտօնին, եթէ յեղափոխութիւնը յաղթական ելլէ։ Օտար թերթերու մէջ Բանօֆի մասին սխալ տեղեկութիւն տրուելով՝ իբր Պուլկար ներկայացուած է, մինչ Բանօֆ ազգութեամբ Հայ է, ծնած Թիֆլիս (Կովկաս), ուր իր նախակրթական ուսմունքը առնելէ յետոյ գացած է Մոսքուա։ Հոն կը սկսի բարձրագոյն վարժարանի դասերուն հետեւիլ իրաւաբանական և բժշկական ճիւղերուն մէջ, բայց ուսումը չաւարտած, կուգայ Պուլկարիա, և պուլկար բանակին մէջ կը մտնէ ու սպայի աստիճան ստանալով 25րդ Տրակոմանսքի զօրագնդին պահեստի սպայ կը կարգուի։ Պուլկարիոյ մէջ Նիքօլա Բանօֆ ծանօթ է Միխայիլ Բանօֆ անունով. միեւնոյն անունը կը կրէ նաեւ զինուորական ցանկին մէջ՝ իբր պահեստի սպայ։ Ան կարողացաւ, երբ բրօպականտիսթ, ցոյց տալ եղական ուժ մը հայ յեղափոխական կազմակերպութեան մէջ, որ կարեւոր գործերով բեռնաւորուած էր։ Մակեդոնացի և Հայ յեղափոխականներու միացուցիչ գիծն էր։ Պուլկարիոյ իր ծանօթներուն վրայ թողած է ուժեղ կամք և նկարագիր ունեցող անձի մը անջնջելի տպաւորութիւնը, ինչպէս նաեւ բարեացակամութիւնը։ Միխայիլ Բանօֆ, 27 տարեկան, բարձրահասակ, նիհար, սեւ մազերով և մօրուքով, արթուն ու վառվռուն աչքեր ունի։»

Յօդուածագիրը կը վերջացնէ հետեւեալ տողերով. «Ի՛նչպէս նորէն վերադարձած է Պարսկաստան, և ի՛նչպէս մտած է հանրապետական յեղափոխականներու մէջ, ասիկա ընկերներուն և ծանօթներուն համար յայտնի չէ։ Իսկ պարսիկ յեղափոխականներուն պետ և հանրապետութեան նախագահի թեկնածու ըլլալը կը հաստատուին ուժեղ կամքովը և հոգեկան ազնուութեամբը այդ Հայուն, Պուլկար սպայ Միխայիլ Բանօֆին։»

Այսպէս՝ Պուլկար Մամուլը կուգայ, հաստատել թէ պարսիկ յեղափոխութեան պետը մեզի մօտէն ծանօթ Բանօֆն է, որ Պուլկարիոյ մէջ միայն ծանօթ է այդ անունով, իսկ մեր Հայերուս մէջ ծանօթ է «Ռաշիտ» կեղծանունով, նախկին Դաշնակցական, իսկ այժմ բոլորովին չէզոք. կանգնած պարսիկ յեղափոխականներու գլուխն, կը կռուի Պարսկաստանը սահմանադրական երկիր դարձնելու համար։ Ռաշիտ Պուլկարիա եկաւ իբր բրօպականտիսթ, բայց երկար առեն չըրաւ այդ գործը և զինուորական դպրոցի տեսուչ եղած ժամանակ Սօֆիայի և Պալքանեան Քօմիթէի կողմէ հաշիւներուն մէջ անկանոնութիւններ տեսնուած ըլլալուն, ի կարգ հրաւիրուած է, ինչպէս կը յայտնեն Քօմիթէի անդամները։ Բայց իր հոս եղած առեն բաւական մաքառեցաւ Պալքանեան Քօմիթէի դէմ, բողոքեց անոնց բռնած դիրքին հանդէպ Թռուցիկներով և ուրիշ միջոցներով։ Այս-

---

"ԱՐԵՒԵԼՔ"Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (2)

ԱՐԻՒՆՈՏ ՅՈՒՇԱՏԵՏՐԸ

Գրեց՝ Մերուժան Պարսամեան

Բ.

Վայրկեան մը՝ մեր պատուհանին տակ ձայներ լսելի եղան. երկու Քիւրտեր երիտասարդ տղու մը վրայ յարձակեր էին։ Զի տեսնուելու համար, ամէնքս ալ կռնակի վրայ պառկեցանք։ Փողոցին դուռը երկու երեք անգամ բացուելէ ու գոցուելէ ետքը, մեր սենեակին դուռը բացուեցաւ ու երեւցաւ սեմին վրայ տանտիրուհին։

—Քիւրտերը պիտի գան խուզարկեն, ըսաւ, աւելի աղէկ կ՚ըլլայ որ հոստեղէն երթաք։

—Ծակի մը մէջ կը պահուըտինք։

—Զըլլա՛ր։

—Բայց ինչո՞ւ առաջուընէ չըսիք, ինչո՞ւ մեր եկած պահուն չըսիք։

—Ան առեն չըսինք, հիմա կ՚ըսենք, երկար խօսելու պէտք չի կայ, հա՛յտէ...

Ու մեր ամէնուս թեւերէն բռնելով, մէկիկ մէկիկ դուրս հանեց։

Իրիկուան զովութիւնը՝ մահուան վախին միացած՝ կը սարսռացնէր մեզ։ Զէնք չունէինք. թոյլ ու ակղակ մարմիններու պէս կը քաշքշուէինք։ Հրացանի պայթումներ, սուրերու չխչխիւններ, յիշոցներ ու դժոխային հռնդիւններ... Եւ մենք, առանց տարէց անձի մը ընկերակցութեանը փողոցն էինք ինկեր, վերջալոյսին, դէպի լեռները մագլցելով, մացառուտներու և թփուտներու մէջէն։

Առաջին յաղթանակը տարինք. ժամէ մը անմիջապէս հասանք հնձան մը՝ ուր գիշերեցինք. մեր տունէն երկու հոգի բացակայ էին. հայրս և քոյրս, որոնք ապահով տեղեր պատսպարուած էին։ Անոնցմէ վախ չի կար. լոյսերը մարած՝ մինչեւ առտու հսկում ըրին մեծերը և պզտիկները քնացան՝ մայրերու արցունքոտ օրօրներովը։ Առտուանց երբ արշալոյսը ճեղքուեցաւ, զարհուրելի դէպքեր պատահեցան մեր աչքերուն առջեւ։ Հնձանին մէջ մեզմէ զատ ուրիշներ ալ կային. երիկ մարդ չի կար, տասը-տասներկու կիներ, և քանի-հինգի չափ տղաքներ միայն։ Մեր դիմաց աւազան մը կար, տերեւախիտ ասոսներով շուրջանակի հովանաւորուած։ Համազգեստով թուրք պաշտօնեայ մը և երկու զինուորներ երեք հայ ծերունիներ կը խղդէին, անոնց գլուխը աւազանին վրայ կախած։ Քիչ մը անդին դարբնէ ի վեր ապրող խառնշտուած կաղնիի մը բունին մէջ աղջիկ մը կը չարչարուէր քիւրտի մը կողմէ. արիւնկզակ քիւրտը իր որսին առանց մեծ դժուարութեան տիրանալու համար, անոր քղանցքները ծառին գամած էր, և մէկ ձեռքովը անոր գլուխը բռնած, ինք՝ ռռնալով հեշտանքէն, միւսը մանչելով կատաղութենէն։ Ձախ կողմի պատուհանէն ուրիշ տեսարան. երկու կարգ շարուած չոր ծառերու վրայ մարդեր կը հանուէին բանի, յետոյ կը կրակէին, կը հրդեհէին ճիւղերը, մուխի և բոցի ժայթքումներու մէջ անհետացնելով հայերու դժբաղդ մարմինները։

Իմ պզտիկ խելքս չէր կրնար ըմբռնել թէ ո՛չ մէկ եղեռնագործ՝ դարերու տեւրական իմաստութենէն օգտուած՝ կրցած էր այսքան սարսափելի գիւտեր ընել մարդկութիւնը փճացնելու, ոչնչացնելու դիւանուրութիւնով։

Առեն մը եկաւ որ թշնամիի հետք չի նշմարեցինք. տասը տարեկան տղաքներու սկսան աղջկան հագուստներ հագցնել. ես ընդդիմացայ, շիտակը չեմ գիտեր ինչու համար, և երբ այս արիւնոտ յիշատակները կը քրքրեմ չեմ կրնար որ և է որոշ պատճառ գտնել. սա կը յիշեմ միայն թէ երբոր ինքզինքնիս հնձանէն դուրս նետեցինք, հազիւ քանի մը քայլ առած, անձ՛ հասան զինուած ճիւաղներ. մէկ քանիներ յարձակեցան վրանիս և խուզարկեցին գրպանները. որչափ կարեւոր պահուած առարկաներ կար առին տարին։ Հեռուէն, ծառի մը տակէն, տեսայ որ երկու աչք կը վառէին, հրացան մը կ՚ուղղուի ինծի. ինքզինքս բազմութենէն ազատելու ու փախչելու մէկ եղաւ. գնդակը աղջկան մը գլխուն մէջ մխուեցաւ. ու ես, առանց ետիս դառնալու, վազեցի բաւական տեղ։

Բնազդօրէն կը վազէի շարունակ, երբ կնոջական ձայն մը զիս կեցուց յանկարծ։ Թրքուհի մըն էր զիս կանչողը. նախ չի հաւատացի. յետոյ ճանչցայ զայն... Տարտղան էֆ.ին ամուսնացած աղջիկն էր։ Ներսը երկու սենեակ Հայ պահուած էին, մէկը՝ լեցուն կին, միւսը՝ ամբողջ պատանիներ։

—Ո՞ւր է մայրդ, զաւա՛կս, ըսաւ բարի Թրքուհին։

—Չեմ գիտեր, ըսի, ձայնով մը որ կը դողար։

Բառակուսի սենեակ մըն էր. երեսուն աղայ քով քովի նստած էին անձայն, անշշուկ։ Հրացանը ձեռքը եղական, աքանչելի Թրքուհին տունին առջեւ կը սպասէր վտանգներու դիմադրելով։ Ամէն վայրկեան զինուորներ, քիւրտեր և գիւղացի տաճիկներ կուգային ներս մտնել կ՚ուզէին։ «Պահապան հրեշտակ»նիս կը ճամբէր զանոնք։ Երիտասարդ մըն ալ պահած էր, որ գիշերները մէջտեղ կ՚ելլէր, վախի պարագաներուն կը պառկէր վրան անկողին կը դիզէին, իսկ ցերեկները տունին տակը գտնուող քարայրին մէջ կ՚երթար կ՚սպասէր։ Երկրորդ օրը ուրախութիւնս չափ չունեցաւ երբ մայրս տեսայ հոն, կարծես զիս տեսնելու եկած էր։ Անզգալաբար իր քայլերը ուղղած էր անանկ տեղ մը՝ ուր երբեք չէր կրնար մտքէն անցընել անշուշտ թէ պիտի հանդիպի իր զաւկին։ Քիչ մը փոխադարձաբար կը կարծէինք թէ մեռած էինք։ Ամենէն դժնդակ տառապանքը և կսկիծը կը չոգիանար մեր սիրտին վրայէն. խայտանքի կայծերէն արտայայտութիւնով մը զիրար գրկեցինք, և մեր դէմքին վրայ ճառագայթեց խաբուսիկ երանութեան մը զգայութիւնը։

Գ.

Գրիչը ձեռքիս մէջ կ՚ընդվզի, կը սայթաքի. ո՛չ մէկ բառ, ո՛չ մէկ բացատրութիւն կրնամ գտնել Հայկական ջարդերէն քաղուած այս դրուագին տխրօրէն սեւաձիր շրջանակ մը շինելու համար։ Ամենէն մեծ զգացումները չարտայայտուածներն են։

Պզտիկ, նեղ, ցած պատուհանէ մը կը դիտէի ամբողջ դուրսի համայնապատկերը։

Սովորական դարձած բանի մը պէս, սկսած էին անտարբեր ձգել զիս մարդկային խողխողումները, մորթաքերծումները։

Այսպէս, չորս-հինգ Թուրքեր, խոհանոց, տղմուտ, նկուղներու դրան առջեւ տեսակ տեսակ հեղձուցիչ նիւթեր կը ծխէին, ստիպելու համար որ դուրս ելլեն ամէն անոնք, որոնք կարելի էր որ հոն պահուած ըլլային։ Ներսը կամ խեղդուելու էին և կամ... սարսուռ Թուրքերէն ո՛չ մէկը կը յանդգնէր ներս մտնել։ Յանկարծ գլուխ մը երեւցաւ, յետոյ ուրիշ մը և կնոջական գլուխ մըն ալ։ Իսլամ դահիճներէն մէկը կը յօրանջէր, կը հեռուէր իր գիտուն արդիւնքը նշմարելով։ Գնդակ մը՝ և արդէն մարդ մը ինկած էր։

Ու լսեցի հետեւեալ խօսակցութիւնը որ տեղի ունեցաւ այն առեն։

Կինը՝ փաթթուած վիրաւորին՝ կը հայհոյէր, կը փրփրէր։

—Մեր թագաւորը հրամայած է որ քրիստոնեաները ջարդենք, կ՚ըսէր չընադայլը։

—Թագաւորնուդ ալ Աստուած պէլան տայ, ձեզի ալ, չա՛ն զաւակներ։

Երկրորդ գնդակ մը սուլեց օդին մէջ, ու կնոջ արիւնլուայ մարմինն ալ բրդաւ միւսին վրայ։ Երրորդ անձը կը մաքառէր, կը ցնցուէր, մատերը հողին մէջ մխրճելով, ոտքերը հրելով, թաւալելով։ Քիչ ետքը երբ յղի կին մը պզտիկ տղու մը ընկերացած մեր պատերուն տակէն կ՚անցնէր, տեսայ հսկայական տաճիկ մը, որ պառկեցուց կինը գետնին երեսը, ու կոխկռտեց վրան, ակռաները չարաչուքօրէն կրճտելէն, տեսակ մը դիւային վրէժխնդրութիւնով։ Երեք-չորս տարեկան պզտիկը սրունքէն երկու մասի բաժնելով քարերէն վար գլորեց։ Ձայն չէի լսեր այս անգամ. մեղուակից հովերը կ՚առնէին կը տանէին վշտակոծ եղերերգութիւններու արձագանգները։

(Շարունակելի)

պէս Բուլիտ տեսնելով որ այլ եւս չէ կարող Պուլկարիա մնալ, անցաւ Ռուսիա, որտեղէն Բեգերսպուրկի Ռեչ թերթին իր թղթակից Պորսկաստան անցաւ, և այսօր նշանաւոր յեղափոխական մըն է։ Բուլիտ իր բարերարութեամբ Պուլկարիոյ մէջ ամենուն համակրութեան արժանացած էր։ Լաւ ծանօթ է զինուորական գործերու, և յեղափոխական կարող բրօպականտիսթ։ Ցաւողութիւն նշանաւոր յեղափոխականին։

Սօֆիա ԹՂԹԱԿԻՑ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆԸ ՊԱԼՔԱՆՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ՎՏԱՆԳՈՒԱ՞Ծ Է ԱՅՍ ՄԻՋՈՑԻՍ

Մաթէնի թղթակիցը՝ Պ. Ժիւլ Հէտըման սա տողերը կը գրէ վերոգրեալ խորագրով.

«Մեր ստացած տեղեկութիւններովը կրնանք մեծ վերապահութեամբ ընդունիլ Վիեննայէն եկած վրդովիչ զրոյցները և խիստ յոռետես մեկնութիւնները։ Մէկ կողմ թողունք մեր պաշտօնակիցներէն մէկ քանիին ենթադրութիւնները և գուշակութիւնները, և ձեռք առնենք իրողութիւնները։ Իրողութիւն մըն է թէ Ֆրանց Եօզէֆ կայսրը, քիչ ժամանակ առաջ, յայտարարից որ բացարձակապէս հակառակ է պատերազմին և թէ կը փափաքի ձգտման աւարտելուն կարելի եղածին չափ չուտով։ Իրողութիւն մըն է թէ Պառոն Էրէնթալ, մէկ քանի օր առաջ, ըսաւ մեծ տէրութեան դեսպանի մը թէ վստահ էր որ աւստրեւսերպ վէճը խաղաղութեամբ պիտի կարգադրուի։ Դարձեալ իրողութիւն մըն է թէ Սերպիոյ թագաւորը և սերպ դահլիճը որոշած են խաղաղութիւնը պահպանել և Աւստրիան գրգռելիք բան մը չընել։ Ուրեմն յայտնի կ'ըլլայ թէ Աւստրիոյ ու Սերպիոյ մէջ անոնք որոնցմէ կախում ունի խաղաղութիւնը կամ պատերազմը, հակառակ են խզումի մը։ Ի՞նչ է այսօրուան վէճը։ Սերպիա հողային պահանջումներ ըրած էր Պոսնայի մէջ։ Աւստրիա ընդդիմացած և զինուորական միջոցներ ձեռք առած էր իր ընդդիմութեան ոյժ տալու համար։ Ռուսիոյ ուղղակի միջամտութեան շնորհիւ, որուն աջակցեցան Ֆրանսա, Անգլիա ու Իտալիա, Սերպիա ետ կը կենայ իր այդ պահանջումներէն։ Աւստրիա-Հունգարիա, փոխանակ տրուած այդ գոհացումով բաւականանալու, պնդեց որ Սերպիա յստակօրէն յայտարարէ թէ կը բաղձայ լաւ դրացութեան յարաբերութիւններ ունենալ Աւստրիոյ հետ և թէ յանձն կ'առնէ փոխել իր քաղաքականութիւնը Աւստրիոյ-Հունգարիոյ հանդէպ։ Սերպիա անուղղակի կերպով ըրաւ այդ յայտարարութիւնը չորեքշաբթի օրը տէրութեանց ուղղած իր ծանուցագրին մէջ։ Սակայն Պառոն Էրէնթալ կ'ըսէ թէ այդ յայտարարութիւնը յստակ չէ. կը բաղձայ որ Սերպիա աւելի ճշգրիտ կերպով ընէ զայն և ուղղակի պատասխանէ մարտ 6ին Պելկրատի աւստրիական դեսպանին կողմէ եղած դիմումի մը, որով նոյն իմաստով պահանջում մը ըրած էր սերպ կառավարութենէն։ Սերպիա այսօր պիտի պատասխանէ այդ պահանջումին, ըսելով որ տէրութեանց ուղղած իր ծանուցագիրը նախատեսած էր Աւստրիոյ բաղձանքը։ Ահա թէ ո՛ւր է խնդիրը։ Ինչպէս կ'երեւայ, եղածը սերպ ծանուցագիրը մեկնելու մասին տարբերութիւն մըն է։ Ամբողջ կացութեան մէջ միակ մութ կէտն է Աւստրիոյ մէջ զինուորական կուսակցութեան ոյժը և Վիեննայի մէջ անվիճելի կերպով գոյութիւն ունեցող հակառուս քաղաքականութիւնը։ Այդ երկուքը միթէ բաւական զօրաւոր պիտի՞ ըլլար յաղթելու Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր ու անոր նախարարներուն խաղաղասէր զգացումներուն։ Այս է ահա միակ անծանօթ կէտը։»

ԱՒՍՏՐԻԱ ԵՒ ՍԵՐՊԻԱ

Պելկրատէն առջի օրուան թուականով հեռագիր մը ստոյգ աղբիւրէ առնելով կը կը հերքէ այն լուրը թէ ռուս կամաւորներ արդէն Սերպիա ժամանած ըլլան։ Պելկրատի ռուս դեսպան Պ. Սէրկէյէվ վերջերս երկու անգամ երկար տեսակցութիւններ ունեցեր է Սերպիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Միլովանովիչի հետ։ Կը հաւաստուի թէ ռուս դեսպանը, իր կառավարութեան անունով, բարեկամաբար յորդորեր է Պ. Միլովանովիչը որ կարելի եղածին չափ նախաձեռնութիւն ստանձնէ խաղաղ կարգադրութեան մը մասին։

—Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարար Պ. Բիշոն չորեքշաբթի օրը Բարիզի ռուս դեսպանին հետ տեսակցեցաւ պալքանեան խնդիրներու մասին։

—Ռուսիոյ Խորհրդարանին անդամներուն կողմէ միւս երկիրներու Խորհրդարաններուն ղրկուելիք նամակը, զոր երէկ ծանուցինք, ընդդիմութեան կը հանդիպի Աւստրիոյ-Հունգարիոյ հանդէպ ունեցած թշնամական չեզոքին համար։ Նոյն իսկ սլաւասէր կուսակցութեան պետերէն Աստախէֆ չէ ստորագրած այդ նամակը։

—Կը հերքուի այն լուրը թէ Վիեննայի մէջ Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր նախագահութեամբ խորհուրդ մը գումարուած և զօրահանութեան հրաման տրուած ըլլայ։

—Աւստրիոյ նախարարապետ Պառոն Պինէրդ, Երեսփ. Ժողովին կուսակցապետներուն մէկ գումարմանը մէջ, կացութեան մասին եղած հարցումի մը պատասխանելով, յայտարարեց թէ առջի օրը ըսածէն զատ (ինչպէս երէկ ծանուցեցաւ) ուրիշ ըսելիք մը չունի. յարեց թէ Աւստրիա-Հունգարիա հիմա պիտի պատասխանէ Սերպիոյ վերջին ծանուցագրին. կացութիւնը անշուշտ ծանրակշիռ է, սակայն յուսալի է որ վերջին լուծումը խաղաղութեամբ կատարուի։

ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Պերլինէն կը հեռագրեն Քեօլնիշէ Զայթունկի. — Բոլորովին սխալ է լրագիրներուն այն լուրը որուն համաձայն Գերմանիա զեկուցած ըլլայ տէրութեանց թէ Աւստրիա-Հունգարիա տրամադիր է մասնակցիլ դեսպանախորհուրդի մը Արեւելքի գործերուն համար։ Գերմանիա այդ տեսակ զեկոյց մը բնաւ ըրած չէ, ո՛չ իր նախաձեռնութեամբը և ոչ ալ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ։ Միւս կողմէ կայ իտալական առաջարկութիւն մը զոր տէրութիւններէ մէկ քանին համակրութեամբ ընդունեցին, առանց պաշտօնական յանձնառութեան մը։ Շատ տարօրինակ բան մըն է որ այդ առաջարկութիւնը հրապարակ ելածին պէս, Գերմանիոյ վերագրուեցաւ և աննպաստ կերպով մեկնուեցաւ, անընդունելի նկատուելով։ Անշուշտ նուազ աննպաստ կերպով պիտի դատուէր, եթէ գիտցուէր որ Գերմանիոյ կողմէ չի գար՝ Գերմանիոյ որ կողմնակալ կը կարծուի։ Այդ առաջարկութիւնը Իտալիոյ կողմէ եղած է՝ գոյութիւն ունեցող վէճերուն համար աւելի՝ դիւրին լուծում մը ձեռք բերելու միակ նպատակով։»

ՍԵՐՊԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Պելկրատէն Բարիզի թերթի մը ուղղուած հեռագիր մը կ'ըսէ. — «Վերջին օրերս Սօֆիայի ոչ-պաշտօնական մէկ քանի թերթերու թղթակիցներ Պելկրատ ժամանեցին՝ քննութիւն մը կատարելու սերպեւպուլկար մերձեցումի մը մասին։ Ստոյգ աղբիւրէ առնուած տեղեկութեան մը նայելով, Ռուսիա մեծ մասամբ նախաձեռնութիւնը ստանձնած է այդ մերձեցումին, խորհուրդ տալով Սօֆիայի ու Պելկրատի կառավարութեանց՝ բանակցութեանց ձեռնարկել առեւտրական դաշնագրութիւն մը կնքելու 1904ի նախկին համաձայնութեան հիման վրայ, զոր Աւստրիա իբրեւ «Մաքսային Միութիւն» որակեց։ Իրազեկ աղբիւրէ սա յայտարարութիւնը ստացայ սերպեւպուլկար մերձեցումի մը մասին. — Պաշտպանութեան հաւաքական շահեր անհրաժեշտ կ'ընծայեն սերպեւպուլկար մերձեցում մը. աւելի լրջութեամբ նկատողութեան առնուած է այդ խնդիրը։ Մինչեւ հիմա խիստ դրական արդիւնքներ ձեռք բերուեցան։ Ըլլալիքը զուտ տնտեսական մերձեցում մըն է, որ պիտի կրնայ դիւրացնել քաղաքական մերձեցում մը Սերպիոյ ու Պուլկարիոյ միջեւ, որոնց քաղաքական մարդերուն շահերը ջերմ կուսակից են անոր։»

ԱՆԳԼԻՈՅ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ

Անգլիոյ Խորհրդարանին մէջ բաւական բուռն վիճաբանութեանց պատճառ պիտի ըլլայ նաւային նոր ծրագիրը։ Պահպանողական միջավայրերը խստիւ կը քննադատեն զայն. կ'ըսեն թէ Տրէտնոդի նման միայն չորս զրահաւորներու շինութիւնը պիտի վտանգէ Անգլիոյ նաւային գերակայութիւնը, որ հիմնուած է երկու տէրութեան նաւատորմէն աւելի զօրաւոր ըլլալու սկզբունքին վրայ։ Պ. Ստէտ յայտարարեց խմբագրի մը թէ նաւային այդ նոր ծրագրով Անգլիոյ գերակայութիւնը այլ եւս գոյութիւն չունի։ Պ. Ստէտ յարեց թէ Գերմանիա նաւային գործերու մասին հետզհետէ գերակշռութիւն կը ստանայ Անգլիոյ վրայ։

—Բրիտանական ջուրերուն մէջ անգլիական նաւատորմին նոր բաշխումներուն համար հրատարակուած տեղեկութեանց նայելով, նաւատորմը չորս մասերու պիտի բաժնուի։ Առաջինը պիտի ունենայ ութ զրահաւոր և հինգ յածաւորակ. երկրորդը՝ ութ զրահաւոր և հինգ յածաւորակ. երրորդը՝ եօթը զրահաւոր, տասներեք յածաւորակ, ութ Թնդանօթակիր-Թորփիլանաւ և երեսուներկու ընդծովեայ շոգենաւ. չորրորդը՝ տասնըմէկ զրահաւոր և տասներկու յածաւորակ։ Առաջին երեք մասերուն իւրաքանչիւրը պիտի ունենայ Թորփիլհալածներու խումբ մը։ Առաջինը՝ քսանըչորս, երկրորդը՝ քսանըչորս և երրորդը՝ վաթսունըինը, առանց հաշուելու յառաջապահ նաւերը և Թորփիլանաւերը։ Ատլանտեան նաւատորմը պիտի ունենայ եօթը զրահաւոր և վեց յածաւորակ։

ՎԻԼՀԷԼՄ Բ.Ի ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Գերման մէկ քանի լրագիրներ կը ծանուցանեն թէ, Վիլհէլմ կայսեր ուղեւորութեանց մասին տրուած հերքումներուն հակառակ, Հոհէնցոլէրն կայս. զբօսանաւը մօտերս Քիլէն ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Վենետիկ, ուր ապրիլ 13ին պիտի առնէ Գերմանիոյ կայսրը ու կայսրուհին։ Վեհապետները նախ Գորֆու պիտի երթան, վերադարձին Մէսինա պիտի հանդիպին, վասն զի Վիլհէլմ Բ. կը փափաքի այցելել երկրաշարժին վայրերը։ Լոքալ Անձայկէր կ'իմանայ թէ կայսրուհին պիտի չընկերանայ կայսեր և անոր ուղեւորութեանը միջոցին Համպուրկ պիտի մնայ։ Նոյն թերթը կ'ըսէ թէ Վիլհէլմ կայսրը մարտ 12/25ին ճամբայ պիտի ելլէ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԸ ԵՒ ԾԵՐԱԿՈՅՏԸ

Երեսփ. Ժողովը երէկ ընդհանուր նիստ չունենալով յանձնաժողովները գումարուեցան։ Հիճազի երկաթուղիին յանձնաժողովը, երէկ, կարգ մը բացատրութիւններ ստացաւ նոյն երկաթուղիին պաշտօնեաներէն Ճէվատ փաշայէ։ Այդ յանձնաժողովին անդամները, երէկ, եպարքոսական պաշտօնարանին մէջ պատերազմական նախարարին հետ խորհրդակցեցան Հիճազի երկաթուղիին պահպանութիւնը ապահովելու մասին։ Հանրօգուտ շինութեանց յանձնաժողովը որոշեց Սըվազի նահանգին ընդհ. Ժողովին յղել Սըվազէն մինչեւ Խարբերդ գացող շինուելիք ճամբուն խնդիրը։ Նաեւ որոշեց հանրօգուտ շինութեանց նախարարութենէն բացատրութիւններ ուզել Միջագետքի կողմերը կարգ մը տեղերու ոռոգման մասին։ Եվգաֆի և Տէֆթէրխանէի յանձնաժողովը նկատողութեան առաւ տասերեք երեսփոխաններու կողմէ եղած առաջարկութիւն մը թէ այն Թոյլատուութիւնը որով ժառանգորդներու փոխանցուելիք հողերը ու կալուածները մինչեւ ներկայ տարուան փետրուարի վերջը առանց ծախքի «ինթիգալ» պիտի ըլլան, գործադրելի ըլլայ նաեւ կալուածագիր չունեցող ժառանգորդներու համար, քանի որ ատոնց մեծ մասը կալուածագիր չունի։ Յանձնաժողովը այդ մասին տեղեկութիւններ ստացաւ Տէֆթէրխանէի կողմէ ներկայացող պաշտօնեայէ մը և որոշեց այդ Թոյլատուութիւնը կալուածագիրներու մասին եւս գործադրել։ Տեղեկագիրը պատրաստելով երկուշաբթի օրը պիտի ներկայացուի Երեսփ. Ժողովին։ Յանձնաժողովը նկատողութեան առաւ Գարասիի երեսփոխան Ապտիւլազիզ Մէճտի էֆ.ի մէկ գրութիւնը թէ Տէֆթէրխանէի վերատեսչութիւնը ամսական 118,750 ղրուշի աւելորդ ամսաթոշակներ կը վճարէ։ Թէեւ առաջարկուեցաւ ելմտացոյցի յանձնաժողովին յղել, սակայն վերջնական որոշում մը չտրուեցաւ։ Ներքին գործոց յանձնաժողովը շատ բարեփոխումներով և յաւելումներով ընդունեց նահանգները ղրկուելիք բարենորոգմանց քննիչ մարմիններուն համար պատրաստուած հրահանգը։ Տեղեկագրին պատրաստութիւնը յետաձգուեցաւ ուրիշ նիստի մը։ Ելմտացոյցի յանձնաժողովը քննեց երերուն պարտքերու ծրագիրը և ուրիշ գրութիւններ։ Գործերը շատ ըլլալուն համար նոյն յանձնաժողովը այսօր ալ պիտի գումարուի։ Աքսորականներու և բանտարկուածներու համար յանձնաժողով մը կազմուելով խորհրդակցութեան ձեռնարկեց։ Ծովային գործերու յանձնաժողովն ալ նոյն նախարարութենէն պաշտօնեայ մը ուզեց՝ Անգլիայէն բերուելիք սպաներու մասին բացատրութիւններ ուզելու համար։

—Ծերակուտական Ահմէտ Մուխթար փաշա առաջարկած էր պէտք եղած միջոցները ձեռք առնել՝ ոսկի ու արծաթ դրամներու միջեւ եղած տարբերութիւնը վերցնելու և օսմ. երկիրներու ամէն կողմերը դրամներու միաձեւ սակ մը հաստատելու մասին։ Ծերակոյտին յանձնաժողովը այդ առթիւ իր տեղեկագիրը ներկայացուցած ըլլալով, Ծերակոյտը որոշեց ելմտացոյցի ծրագրին տրամադրութիւնները և 1296ին Թէնսրօվ էֆ.ի կողմէ նոյն խնդրոյն համար պատրաստուած ծրագիրը քննել։

— Ծերակոյտը իր երէկուան նիստին մէջ վաւերացուց մէկ միլիոն ոսկիի փոխառութեան ծրագիրը։

—Կ. Պոլսոյ երեսփոխանին համար կատարուելիք ընտրութեան հսկելու պաշտօնով քննիչ մարմին մը կազմուեցաւ Թաղապետական ժողովներու նախագահներու և անդամներու մէկ քանիներէն։ Այդ մարմինը կը կազմեն Իհսան պէյ, Բալաքի էֆ., Եադճը Շէֆիք պէյ, Նուրի պէյ, Օննիկ էֆ. Գարակէօզեան, Հաճի Մէհմէտ Թէվֆիք էֆ., Թուղլայի վաճառական Հասան էֆ., Եանի էֆ., Զիւհտի պէյ ու Խարիթոն էֆ.։

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Նախարարաց Խորհուրդը, երէկ, իր սովորական նիստը գումարեց։ Բարձրագոյն Ատեանի կազմութեան ու պարտականութեանցը մասին պատրաստուած ծրագիրը որոշուեցաւ Երեսփ. Ժողովին յղել՝ վաւերացուելու համար։ Նախարարաց Խորհուրդին ներքին կանոնագիրն ալ նկատողութեան առնուեցաւ. Նաեւ արարողութեանց մասին Ծերակոյտին կողմէ պատրաստուած ծրագիրը։ Խորհուրդը որոշեց Ստեփան էֆ. Գաբրիէլեանի ու ընկերներուն մենաշնորհ տալ Կէյվէի մօտերը՝ Եարըմճա անուն տեղը երեւան հանուած պղինձի հանքին համար։ Գարաքէօյի կամուրջին վերաշինութեան խնդիրն ալ նկատողութեան առնուեցաւ, բայց դեռ որոշում մը չտրուեցաւ։ Պատերազմական նախարարութեան կողմէ պատրաստուած հրահանգ մը, զինուորական համազգեստներու բարեփոխմանը մասին, նկատողութեան առնուեցաւ։ Թէ՛ այդ հրահանգը և թէ համազգեստի նմոյշները երէկ իրիկուն Սուլթանին ներկայացուեցան։

—Նախարարաց Խորհուրդը երէկուան նիստին մէջ կարդաց Բեդերսպուրկի օսմ. դեսպան Թուրխան փաշայի մէկ հեռագիրը՝ պուլկարական հատուցման խնդրոյն համար գոյացած համաձայնութեան մասին։ Այդ հեռագիրը գնահատումներ և գովեստներ կը պարունակէ արտաքին գործոց նախարար Րիֆաթ փաշայի մասին։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷՆ

Ինչպէս ծանուցուեցաւ, Սկիւտարի, Գուզկունճուքի և Պէյլէրպէյի ժողովուրդը քանի մը օրէ ի վեր դուրսէն վարձուած շոգենաւակներու միջոցաւ կ'երթեւեկէ, իբրեւ բողոք մը՝ գիները զեղչելու խնդրոյն առթիւ։ Շիրքէթի Խայրիէի վարչական Խորհուրդին նախագահը Բ. Դրան մօտ բողոքեց, ըսելով որ Օսմ. Կառավարութեան և Շիրքէթի Խայրիէի միջեւ կնքուած պայմանագրութեան համաձայն, Շիրքէթի Խայրիէն միայն իրաւունք ունի Վոսփորի մէջ նաւագնացութիւն կատարելու, թէ այս անգամ տոմսակներու գիներուն համար զեղչ մըն ալ ըրած է, և թէ մարտ 2էն ի վեր Սկիւտարի, Գուզկունճուքի ու Պէյլէրպէյի ժողովուրդը դուրսէն վարձուած շոգենաւակներով կ'երթեւեկէ։ Բ. Դուռը, կ'ըսէ Իգտամ, նկատելով որ այդ վիճակը պայմանագրութեան տրամադրութեանց բոլորովին անհամապատասխան է և թէ բողոքներու պատճառ կ'ըլլայ, ծովային նախարարութեան պէտք եղածը գրեց, որպէս զի այդ շոգենաւակներուն երթեւեկութիւնը արգիլուի։

—Իգտամ կ'իմանայ թէ Շիրքէթի Խայրիէի վարչութեան պիտի զեկուցուի թէ Սկիւտարի տոմսակներէն եղած հինգ փարայի զեղչը շատ քիչ ըլլալով, մաս մը եւս հարկ է զեղչել։

ԹԱՂԱՊԵՏԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐԸ

Թաղապետութեանց ընդհանուր ժողովը հանրային մաքրութեան մասին հետեւեալ որոշումները տուաւ.— Ոչխարի Թոքերը, գլուխները եւն. թէլէ զարանիներու մէջ դրուած պիտի ծախուին։ Սպանդանոցներուն մէջ մորթուած անասուններն ալ ծածկուած վիճակի մէջ պիտի տարուին մսավաճառներուն։ Այդ փոխադրութիւնները կէս օրէն ետքը պիտի դադրին։ Բոլոր ուտելիքները գոց ամաններու մէջ դրուած պիտի վաճառուին։ Քաղաքին զանազան տեղերը ուտելիքի շուկաներ (հալ) պիտի շինուին։ Երեք կանգունէ նուազ բարձրութիւն ունեցող խանութները դէպի դուրս երկարած և ձողերու միջոցաւ ծածք պիտի չդնեն։ Մսավաճառի խանութները երկաթէ վանդակորմ պիտի ունենան. յատակը ու պատերը մարմարիոնով պիտի ծածկուին։ Աղբիւսներու փոխադրութեան սայլերը նոր ձեւ պիտի ըլլան։ Թաղապետութիւնները խստիւ պիտի հսկեն փողոցներու մաքրութեանը։ Երբ կոյուղի և ջուրի ու կազի ճամբաներ բանալ հարկ ըլլայ, այդ գործողութիւնները գիշերները պիտի կատարուին։ Տուները ու խանութները գոց ամաններու մէջ պիտի դնեն աղբիւսները և առտուն կանուխ պիտի յանձնեն սայլերուն։ Որոշուած ժամէն ետքը թող պիտի չտրուի որ փողոցները աղբիւս նետուի։ Անսաստողները տուգանքի պիտի ենթարկուին։ Շէնքերու անձրեւի խողովակները մինչեւ գետինը պիտի երկարին։ Պատուհաններու առջեւ ծաղիկի թաղարներ պիտի չդրուին։ Ձկնավաճառի խանութները մաքուր պիտի ըլլան և ներքին մասերն ալ մարմարիոնով պատած։ Մսավաճառի խանութներուն մէջ յօշած ոյ միսի մեքենայ պիտի գտնուի։ Վարձու կառքերը նոր ու մաքուր պիտի ըլլան։ Թրամուէյները ելեկտրականութեամբ և կամ ուրիշ միջոցաւ պէտք է բանին։ Օմնիպիւսներ, շոգեշարժ Թրամուէյներ, ինքնաշարժ կառքեր, թիւնէլներ եւայլն պիտի աւելցուին։ Վաճառականի ապրանքներու և ուրիշ առարկաներու փոխադրութիւնը իրիկուան ժամը 12էն սկսելով մինչեւ հետեւեալ օրուան կէս օրը պիտի կատարուի։ Խանութներուն առջեւ փողոցներուն մէջ ապրանք պիտի չդրուի։ Պոլսոյ կամուրջին գլուխը կատարուող «բազար»ը ուրիշ տեղ պիտի փոխադրուի։ Թաղապետական շրջանակներու մէջ հանրային պարտէզներ պիտի հաստատուին եւն.։

—Թաղապետական ընդհանուր ժողովը նաեւ որոշեց հետեւեալ տուրքերը գանձել.— Մասնաւոր ու հանրային կառքերէ տարեկան 360 ղրուշ, մէկ ձիով այդ կարգի կառքերէ՝ 240։ Մասնաւորներու յատուկ հեծնելու ձիերէ՝ 60։ Ջիավարներու ձիերէ՝ 20։ Գրաստներէ՝ 20։ Մէկ հոգինոց հեծելանիւէ՝ 24, երկու հոգինոցէն՝ 48 և ինքնաշարժ հեծելանիւէ 72։ Երկուքէն մինչեւ վեց հոգինոց մասնաւոր ինքնաշարժ կառքերէ՝ 400։ Հանրային և քսան հոգինոցէ աւելի ինքնաշարժ կառքերէ՝ 600։ Բոլոր ջորիներէն ու էշերէն՝ 10։ Հանրային ինքնաշարժ կառքերէ՝ 1000։ Մասնաւորներու շուներէն՝ 10։

ԴԱՐԱԲԷԼԻՈՅ ԿԱՄՈՒՐՋԸ.— Անատոլըր երկաթուղիի Ընկերութիւնը ծանոյց Օսմ. Կառավարութեան թէ Տոյչէ Պանքը պատրաստ է 200,000 ոսկիի փոխառութիւն մը ընել՝ Գարաքէօյի կամուրջին վերաշինութեանը համար։ Այդ գումարը մինչեւ երկու տարի պիտի հատուցուի Պետութեան կողմէ կատարուելիք առաջին փոխառութենէն։ Եթէ այդ 200,000 ոսկին մինչեւ երկու տարի չվճարուի, այդ պարագային պիտի գանձուի Հանր. Պարտքի վարչութեան հասոյթներու յաւելեալ մասէն, որ կառավարութեան կը վերաբերի։

ՍՕՖԻԱՅԷՆ մեր մասնաւոր թղթակիցը կը գրէ մարտ 4 թուով.—«Այսօր կառավարական շրջանակներու մէջ կ'ըսուի թէ մօտ օրէն Երեսփ. Ժողովը արտակարգ նիստի պիտի հրաւիրուի, քննելու և վաւերացնելու համար թուրքեւպուլկար համաձայնութիւնը։ Նախարարներէն մէկն ալ այդ մասին յայտարարութիւն մը ըրած է տեղական թերթի մը աշխատակցին։ Պուլկարիոյ անկախութիւնը տօնելու համար կառավարութիւնը պատրաստած է յայտագիր մը։ Քաղաքական շրջանակներու մէջ կը կարծուի որ համաձայնութիւնը կնքուելէն ետքն ալ մեծ տէրութիւնները պիտի սպասեն միջազգային դեսպանախորհուրդին գումարման, որմէ յետոյ միահամուռ պիտի շնորհաւորեն Պուլկարիոյ անկախութիւնը։ Կառավարական շրջանակներու մէջ կը կարծուի թէ տէրութիւնները անմիջապէս և առանձին առանձին շնորհաւորեն, ու ատոնց մէջ առաջինը ըլլայ Թուրքիա։ Վերջերս Թուրք մամուլը խիստ յարձակողական դիրք մը բռնած է Պուլկարիոյ հանդէպ. Կ. Պոլսոյ մէջ մեծ միթինկ մըն ալ գումարուած է, բողոքելու համար Պուլկարիա բնակող Թուրքերու կրած հալածանքներու դէմ։ Ընդհակառակը, Թուրքերուն տրուած մենաշնորհները և ո՛չ մէկ օտար ազգերու կը տրուին, այնպէս որ մեր Թուրք եղբայրները բնաւ գայրանալու և բողոքներ բարձրացնելու պէտք չունին, որովհետեւ ո և է հալածանք գոյութիւն չունի։ Ֆիլիպէի քաղաքապետէն հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ բնաւ ձերբակալուած չէ Պալքանի խմբագիր Խոճէմ Ռիւշտի պէյը։»

ԷՊՈՒԼՀՈՒՏԱՅԻ ԿՈՒՍԱԿԻՑՆԵՐԸ.—Դամասկոսէն կը հեռագրեն թէ Էպուլհիւտայի կուսակիցներէն Շէյխ Հարիս Շաքիի ու ընկերները Համայի մէջ Մէհմէտիէ անունով Ընկերութիւն մը կազմած են։ Ժողովուրդը մզկիթը հաւաքելով երդում ընել տուեր են։ Բուռն ճառեր արտասանուեր են կառավարութեան և արդի գաղափարներուն դէմ։ Տեղական իշխանութիւնները հարկ եղած միջոցները ձեռք առեր են։

ԻԶՄԻՐԷՆ երէկ առնուած լուրեր շատ վրդովիչ են. մեծ գրգռութիւն մը կը տիրէ հոն և արդիւնք է քաղաքական կուսակցութեանց հակառակութեանը։ Իբրոյ այս վիճակը հաւանական կ'ընծայէ ծանր շարժում մը։ Կուսակալ Կալիպ պէյի հրաժարականը կը վերագրուի նահանգին այդ կացութեանը։

ՊՍԱՐԱՑԻ միջադէպերը տակաւին կը շարունակին։ Զէնծիա պաշտօնարանը հարկ եղած միջոցները ձեռք առաւ՝ այդ վիճակին վերջ մը տալու համար։

ՄԱԿԵԴՈՆԻԱ.— Յոյն լրագիրները խստիւ կը բողոքեն Պետական Խորհուրդին մէջ կազմուած յանձնաժողովին դէմ, որ պաշտօն ունի քննութիւն կատարել Մակեդոնիոյ մէջ Յոյներու և Պուլկարներու միջեւ եղած եկեղեցական վէճերուն համար։ Այդ թերթերը կ'ըսեն թէ Յունաց Պատրիարքարանը պէտք չէ ներկայացուցիչ ղրկէ նոյն յանձնաժողովին, վասն զի խնդիրը լուծման կարօտ չէ. վէճի առարկայ եղած եկեղեցիներու համար Յունաց սեպհականութեան իրաւունքը բացարձակ է, և բնաւ պիտի չհաւանին որ իրենց եկեղեցիները Պուլկարներուն տրուին։

ԵՊԱՐՔՈՍԸ հեռագիրներ ուղղելով նահանգներուն, կ'ըսէ Լ. Հէրըլտ, արգիլեց Օսմ. Բօմիրէէին ճիւղերուն արարքները։ Եէնի Կազէթա կ'ըսէ թէ Բ. Դրան մէջ քննութիւն կատարելով, այդ մասին տեղեկութիւն մը ստացած չէ։

ՄՈՒՐԱՑԻԿՆԵՐԸ.— Ոստիկանները, երէկ, հաւաքեցին կամուրջին վրայ և Պոլսոյ ու Ղալաթիոյ կողմերը Թափառող բոլոր մուրացիկները և Ոստիկանութեան Դիւանը տարին։ Հարկ դատուեցաւ այդ մուրացիկները իրենց ծննդավայրերը ղրկել, սակայն ամէնքն ալ սկսան լալ և ընդդիմանալ։

ԱՅՏԸՆԻ ԿՈՒՍԱԿԱԼԸ.— Կ'ըսուի թէ նախկին Եպարքոս Ֆերիտ փաշա Այտընի կուսակալ պիտի անուանուի։

ՀԻՆ ՍՈՎՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Թանին կ'ըսէ թէ Հրեաներու նոր Խախամպաշը ըստ սովորութեան Սուլթանին կողմէ ընդունուելուն համար արարողապետին կողմէ Խախամպաշին ղրկուած պաշտօնագրին մէջ 124 ոսկիի հաշիւ մը ցոյց տրուած է՝ տրուելիք դրամական վարձատրութեանց համար։ Թանին կը յարէ թէ արարողապետը 40 ոսկի կը ստանայ և օգնականը՝ 20։

ՌՈՒՍԻՈՅ կայսրը Աղեքսանդր Նեվսքի պատուանշանը տուաւ արտաքին գործոց նախարար Րիֆաթ փաշայի։

ԴԱՏԱԿԱՆ նախարարութեան կողմէ Եւրոպա ղրկուած Արգումանդ էֆ. Լոնտոնի, Բարիզի ու Պրիւքսէլի դատական կազմակերպութիւնները ուսումնասիրելէ ետքը Կ. Պոլիս դարձաւ՝ չորս մնտուկ գրութիւններով, զորս պիտի թարգմանէ ու նոյն նախարարութեան պիտի ներկայացնէ։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ մեծ սէնտիքա մը Բ. Դուռնէն արտօնութիւն խնդրեց Կ. Պոլսոյ մէջ ինքնաշարժ կառքերու երթեւեկութիւն մը հաստատելու համար։

ԹԱԹԱՎԼԱՅԻ մէջ Վասիլ անուն նպարավաճառ մը ձերբակալուեցաւ, որ խանութի մը դրան վրայ կախելով գրած էր թէ այն անձերը որ յիսուն ղրուշէ պակաս դրամ ունենան իրենց վրայ, գողերը անոնց քիթն ու ականջները պիտի կտրեն։

ՎԻՆԷՐ ՊԱՆՔ ՖԵՐԱՅԵՆԻ Բերայի ճիւղը բացուած է մարտ 2/15էն սկսեալ։ 15—4

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ՕԶԱՑ ԿԱՐԾԻՔՆԵՐ

Քիչ կնճռոտութիւններ ունեցինք հարթելու՝ ահա հոտ մըն ալ, և ամէնէն դժնդակներէն, կուգայ մեր գաւառի հայութեան հանդիստը վրդովելու. — զինուորագրութեան խնդիրը։

Հայերը զինուոր պիտի տա՞ն թէ ո՛չ օսմ. ընդհանուր հայրենիքին պաշտպանութեանը համար։ Եթէ պիտի տան՝ ինչո՞ւ Երեսփ. Ժողովը չ'աճապարեր այս յոյժ կարեւոր խնդրի մասին իր վճռական որոշումը տալ։

Գաւառներու մէջ զինուորական տուրքերը՝ առաջուանին պէս՝ սկսած են հաւաքուիլ ամենայն խստութեամբ։ Տեղ տեղ Հայերը կ'ընդդիմանան՝ յայտարարելով թէ իրենք պատրաստ են օսմ. բանակին մէջ ծառայել և իբրեւ միեւնոյն հայրենիքի զաւակ իրենց ծառայութեան բաժինը ընծայել ազգին ու տէրութեան։

Ազգային վարչութեան հրահանգին համաձայն, գաւառական ազգ. իշխանութիւնները նմանապէս այն տրամադրութեան մէջ են որ զինուորական տուրքին հաւաքումը առկախ մնալու է ցնոր տնօրինութիւն։ Զարմանալին այն է որ գաւառներու մէջ կառավարութիւնը սկսած է տեղ տեղ բռնօրէն հաւաքել այդ տուրքը՝ բնաւ ի նկատի չառնելով թէ թերեւս շատ մօտ ատենուան մէջ Հայերը ազատ պիտի կացուցուին այդ տուրքէն։ Ներկայ կառավարութեան ապիկարութեան նշաններէն մէկն է ասիկա։ Խռովութիւններու նոր դուռ մըն է որ կը բացուի։ Հացի դրամ չունեցող ժողովուրդը ինչպէս ճարէ զինուորական տուրքին դրամը։ Կառավարութիւն մը որ չի փութար սովէն ճանկերէն ազատելու ամբողջ ժողովուրդ մը, գոնէ խնդրի առարկայ եղող տուրքի մը հաւաքման համար ժամանակաւոր դադարի մը հրահանգը չէ՞ր կրնար տալ ուր որ անկ է։

Մնաց որ չեմ գիտեր թէ ի՛նչ արգելք կրնայ գտնուիլ Հայուն զինուորագրուելուն դէմ։ Մէջտեղը հասարակաց հայրենիք մը կայ, Օսմ. Հայրենիքը, որուն զաւակներն են բոլոր այն ցեղերը որ հոն կը բնակին վաղնջուց ի վեր՝ Հայը, Յոյնը, Թուրքը, Արաբը, Ալպանացին, Քիւրտը, Լազը, Հրեան եւայլն։ Բոլոր այս ցեղերը, շնորհիւ Սահմանադրութեան և Հաւասարութեան, կը վայելեն բոլոր այն բարիքները որ կը բխին ընդհանուր աշխատանքէն։ Երկիրը ոչ մէկունն է, ոչ միւսին. ամէնունն է. և ինչպէս իրաւունքներն ու վայելումները հաւասար են, զոհողութիւններն ալ հաւասար են։ Չի կրնար ըլլալ որ այս ցեղերէն այսինչը կամ այնինչը մասնաւոր իրաւասութիւն մը վայելէ՝ միւսին վրայ։ Հաւասարութիւնը քանի մը տեսակ չըլլար. մէկ տեսակ է անիկա։ Եւ ինչպէս որ վայելումը հաւասար է, հաւասար կ'ըլլայ նաեւ զոհողութեան բաժինը զոր միեւնոյն հայրենիքի զաւակները կ'ընծայեն այդ հայրենիքին յառաջդիմութեանը և, ի հարկին, փրկութեանը համար։

Պահ մը ենթադրենք որ վաղը միւս օր հայրենիքը վտանգի տակ գտնուեցաւ, պատերազմ մը բացուեցաւ։ Ի՞նչ պիտի պատահի եթէ բանակը կազմուած չէ երկրին բոլոր տարրերէն, իսլամ և ոչ-իսլամ։ Իսլամը պիտի երթայ կռուիլ մեր հայրենիքին թշնամիին դէմ, արիւն պիտի թափէ՝ երկրին փրկութեանը համար, մինչ միւս ցեղերը այդ պարտաւորիչ ու նուիրական զոհողութենէն պիտի զրկուին և ոչինչ ըրած պիտի ըլլան ընդհանուր հայրենիքին համար։ Պատերազմը դադրելէն ետքը, այն Օսմանցին, որ արիւնը թափեց, որ իր քաջարի զաւակները զոհ տուաւ երկրին պաշտպանութեանը, իրաւամբ պիտի պահանջէ որ իր վայելած իրաւունքները համեմատական ըլլան այն զոհողութեան զոր ինք ըրաւ, և որմէ ազատ մնացին միւս օսմ. ցեղերը։ Այս վերջինները բնականաբար այլ եւս իրաւունք չպիտի ունենան ինքզինքնին նկատելու միեւնոյն հաւասարութեան գետնին վրայ, քանի որ կաթիլ մը արիւն չթափեցին հայրենիքին համար։ Այն ատենն է ահա որ ուժգնօրէն երեւան կ'ելլայ «տիրող տարր»ի խնդիրը։ Այս պայմաններուն մէջ՝ երազ մըն է հաւասարութիւնը, թուղթի վրայ գրուած բառ մը՝ ունայն և ծիծաղելի։

Ու ասիկա պէտք է գիտնանք. այն վայրկեանին որ Օսմ. Խորհրդարանը ոչ-իսլամներուն զինուորագրութեան դէմ ելլայ, և հայրենիքի պաշտպանութեան գործը իսլամներուն մենաշնորհը հռչակէ, այն վայրկեանին առանց սխալելու կարելի է ըսել թէ օսմ. Սահմանադրութեան մէջ չիկա՛յ հաւասարութիւն։ Տիրող տարր մը կայ, իսլամը, և տիրուող տարրեր կան, ոչ-իսլամները։

Ի՛նչ կը մտածէ արդեօք Թուրք մամուլը այս մասին։

ԵՐՈՒԽԱՆ

ԶՈՒԼՈՒՄԻ ԵՐԿՐԷՆ

ՄՈՒՇԻ ԾԱՆՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԴԵՌ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿԷ

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՀԵՌԱԳԻՐ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

3 Մարտ

Մեր կառավարիչին բոլորովին հակասահմանադրական ընթացքին պատճառաւ կուսակալութեան հրաման տրուեցաւ մասնաւոր պաշտօնեաներ նշանակել՝ քննելու համար ժողովուրդին տասնմէկ օրէ ի վեր իր բանը գործը ձգած ըլլալը և քաղաքական խնդիրները։ Կուսակալութեան կեդրոնէն ղրկուելիք պաշտօնեաներու վրայ վստահութիւն չունենալով, կը խնդրենք որ Կարնոյ կուսակալութենէն Հայ և Թուրք խառն յանձնախումբ մը ղրկուի։ Նախապէս մեր կառավարիչին դէմ ըրած բողոքնիս կը ներկայացնենք։ Բռնակալութեան օրով իր զեղծումներով ծանօթ և դատի ենթարկուած Հիւսնի էֆ.ն, հակառակ օրէնքի, տուրքերու գանձման յանձնախմբին նախագահ նշանակուած է. նոյնպէս Արապ Ապտուլահ անուն անձը որ պաշտօնի վրայ կը գտնուի, եղեռնական արարքներ և անբարոյականութիւններ գործած է. կիներու վարտիքին մէջ կատուներ ձգելով սոսկալի տանջանքներու ենթարկած է զանոնք և անոնց արցունքը տեսնելով ուրախացած է։ Ժամանակին Սլայպէյի ստորադաս պաշտօնեան եղող Իսմէթ պէյ, շատ մը Հայերու արիւնը թափած և տուները քանդած ըլլալուն համար ընդհանուր նողկանք պատճառած է. կառավարութեան և հայրենիքին վնասաբեր եղող իրենց ծանօթ ընթացքով կարգ մը գօմիսէրներ, ոստիկաններ և ուրիշ պաշտօնեաներ, պաշտպանած և հովանաւոր աւազակներէն Րիզային տղան Մէհմէտ Սրտօղլի դէմ եղած բողոքին դէմ կարեւորութիւն չէ տրուած կառավարիչին կողմէ. սահմանադրական օրէնքով ջնջուած խաֆիյէութիւնը վերահաստատուած է, զոնակութեան օրով ճնշուած և տառապած ժողովրդեան եղած դրամական օգնութիւնները ձեռքերնուն յափշտակած է, լծկան կենդանիները յանձնել տուրքերու փոխարէն ծախսած. երեսունըհինգ գիւղերու ինչքերը արգելքի տակ առած, իր ժամանումէն ի վեր առաջնորդարանի և ժողովրդեան կողմէ կարեւոր խնդրի վերաբերեալ տրուած աղերսագիրները արհամարհանքով նկատի առած է. բռնի կրօնափոխ եղած ծանօթ Հայ կնոջ յայտարարուած է իտարէի Ժողովին մէջ թէ՝ «Եթէ Հայ եմ ըսես քեզ կը բզքտեմ», և այս խնդրոյն պատճառաւ 3000 զինուած ողորմելի անձեր առաջնորդարանի վրայ յարձակելու դրդած է և հետեւաբար երկու տարրերուն միջեւ հակառակութեան առիթ տուած է։ Եկեղեցիներու, վարժարաններու և խանութներու փակման, ժողովրդեան վերջին աստիճան թշուառութեան պատճառ եղող, այսպիսի անկարող կառավարիչի մը պաշտօնանկութիւնը կը թախանձենք, Երեսփ. Ժողովին դիմելով, որ տառապած օսմանցիներուն փառքն է։

Առաջն. Փոխանորդ
ՎԱՐԴԱՆ ՎՐԴ.

* * *

[Բ. ՀԵՌԱԳԻՐ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի]
(Այս առաւօտ)

4 Մարտ

Մշոյ Ս. Կարապետի վանքը 1200 Թուին Ֆերմանով վաղուց սեփականութեան իրաւունք ձեռք ձգած է Քերվարի անուն արօտավայրին մէջ և սակայն յետոյ հոն հետզհետէ եկած բռնի հաստատուած են կարգ մը անձեր, ո և է կերպով ու գաղտնի միջոցներով իրենց վրայ դարձնելով հողերը։ Եղած բողոքներուն վրայ՝ դատավարութիւն տեղի ունեցած և այդ հողը վանքի սեփականութիւնը ըլլալը հաստատող թափուի սէնէտները և

24 Թուակիր վճռագիր մը տրուած է, և յետոյ այդ վճռագիրին գործադրութիւնը կուսակալին կողմէ հրամայուած է։ Քիւրտերուն տուները փոխարժէքը Մուշի կառավարական պաշտօնեաներուն միջոցաւ և վճռագրին արամադրութեանց համաձայն վճարուեցան։ Այդ տեղը՝ Քիւրտերը դուրս հանուելով վանքին յանձնուեցաւ և տակաւին անոր ձեռքը կը գտնուի։ Հակառակ քանի անգամ մեր ըրած դիմումներուն, արձանագրութիւնը չուղղուեցաւ և տասանորդը Մուշ չփոխադրուեցաւ, որով տասանորդը առէն տարի Կինձ գաւառին կը հատուցանի։ Կինձ գաւառին Մէնչքուդ գիւղախումբին Պէքլանլը Իսքէնտէր էֆ. ու ազգականը՝ Հաճի Հասան, իրենց անձնական շահուն համար, կարգ մը Քիւրտեր գրգռելով կը ջանան նորէն տանձգումներ ընել այդ տեղին մէջ։ Իրենց նպատակը յաջողցնելու համար այդ Քիւրտերը 200 ոսկի խոստացան Կինձի Տէֆթէրխանէի պաշտօնեայ Մուսթաֆա էֆ.ի, որ ծանօթ է բնակչութեան առեն Մուշի մէջ իր գործած զեղծումներով։ Վախտուն ոսկին կանխիկ առեր են։ Այս պարագան հաստատուած է։ Կը խնդրենք պէտք եղած բացարձակ հրամանները տալ, որպէս զի արգիլուի այդ ապօրէն ու անարդար ոտնձգութիւնը։

Մուշի ու Կինձի առաջն. փոխն.

ՎԱՐԴԱՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

* * *

Իգտամ իր այսօրուան թիւին մէջ կը խօսի Մշոյ ողբալի դրութեան վրայ, ըսելով թէ Մուշէն ու շրջականներէն ստացած բոլոր լուրերը, եթէ նոյն իսկ թեթեւ ըլլան, մտահոգութիւն պատճառելու բնոյթ ունին։ Ամէնէն աւելի ցաւալի կը գտնէ սա իրողութիւնը թէ Հայերը և Քիւրտերը գէշ աչքով կը նային իրարու։ Գնահատելով ազատութեան և հաւասարութեան բարիքները, անոնք եղբայրակցութեամբ ապրեցան, բայց ի՞նչպէս եղաւ որ այդ ճամբէն շեղած են հիմա, կը հարցնէ Իգտամ, միամիտ զարմանքով մը, երբ թէ ատոր պատճառը ակներեւ չըլլար։ Ցեռոյ Թուրք թերթը միութեան յորդոր կը կարդայ բոլոր Օսմանցիներուն։ Փոխադարձ ատելութիւնը ոճիր մըն է, ո՛րկից ալ բխի կը յարէ Իգտամ։ Այդ թերթը իրաւամբ դիտել կուտայ ըսելով. «Եթէ հարկ ըլլայ ճշմարտութիւնը ըսել, տակաւ երկրին մէջ ծայր տուող ցեղային վէճերուն պատասխանատուն մենք ենք դարձեալ, մեր կառավարութիւնը. ակներեւ է թէ այս վէճերուն գլխաւոր պատճառն է երկրին տնտեսական գէշ վիճակը։» Թուրք թերթը ցոյց տալէ յետոյ թէ ի՞նչպէս կրնայ բարեկարգուիլ երկիրը, կ՚ըսէ. «Մեր քաղաքական պարտականութիւնները զանց ընելով ոչ բան մը կ՚ընենք և ո՛չ ալ բան մը ընել կուտանք։» Թուրք թերթի մը այս անկեղծ խոստովանութեան դէմ ի՞նչ առարկութիւն պիտի կրնան ընել թերթհաւատները։ Ականջ ունեցողը թո՛ղ լսէ։

Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ

Վերջին օրերս Կ. Պոլսոյ մէջ տեղի ունեցած անծանօթ դիմումի մը հետեւանքով, ինչ որ Հայ հասարակութեան մէջ այլ և այլ զրոյցներու պատճառ է դարձեր, պարտք կը համարենք յայտարարել հետեւեալը։

Դաշնակցութեան Ընդհ. ժողովը, գումարուած 1907ի սկիզբը, Վիէննա, որոշեց.

1.) Խսպառ արգիլել բռնի միջոցներու գործածութիւնը՝ հանգանակութեան գործին մէջ։

2.) Ամենախիստ պատասխանատուութեան ենթարկել այն անդամներն ու մարմինները որ կը դիմեն բռնի միջոցներու։

3.) Ազդու միջոցներ ձեռք առնել՝ վերջ տալու այն բռնի հանգանակութիւններուն, որ կը կատարեն այլ և այլ բաղդախնդիրներ, Կազմակերպութեան անունով, գաղտնի կամ խարդախ միջոցներով։

4.) Ժողովի այս որոշումը յայտարարել կազմակերպութեան պաշտօնական օրկաններին մէջ։

Այս որոշումը պաշտօնապէս յայտարարուած է «Դրօշակ»ի մէջ 1907ին, և Կ. Պոլսոյ մէջ 1908ի սկիզբներուն ի գիտութիւն բոլոր Թրքահայերու։ Հետեւաբար մեր կուսակցութեան ոչ մէկ անդամը, ոչ մէկ խումբը, ոչ մէկ կոմիտէն իրաւունք չունի դուրս գալու այդ հրամայական որոշման սահմաններէն։ Հակառակ վարուողները կ՚ենթարկուին ամենախիստ պատասխանատուութեան և պատժի, համաձայն մեր «կանոնագրի»։

Հարկ կ՚զգանք վերջին անգամ յիշեցնել հասարակութեան թէ Դաշնակցութիւնը ոչ միայն որեւէ կապ ու առնչութիւն չունի և չի կրնար ունենալ վերջերս շրջած տարաձայնութեան հետ, այլ և իրեն պարտք կը նկատէ, իր ձեռքին տակ եղած բոլոր միջոցներով, սանձահարել այն բոլոր մութ տարրերը՝ որոնք թոյլ կուտան իրենց այլեւայլ բռնի քայլերով վարկաբեկել Հայ յեղափոխութեան անունը, և վնասել քաղաքացիներու ազատութեանն ու ապահովութեան։

Այս առիթով կը հրաւիրենք Հայ հասարակութեան ամէն մէկ անդամը, առանց տատամսման և յապաղման, մեր կազմակերպութեան ղեկավար մարմիններուն հաղորդել այն բոլոր դէպքերը երբ որեւէ բաղդախնդիր, Դաշնակցութեան անունը շահագործելով բռնի ու խաբեբայական դիմումներ կ՚ընէ այս կամ այն անհատին։ Ասիկա իւրաքանչիւր քաղաքացիի պարտականութիւնն է, եթէ չուզեր որ իր աններելի լռութեամբ ու անփութութեամբը նպաստէ այս պղտոր հոսանքին զարգացման ու տարածման։

Հայ Յ. Դաշնակցութեան
Կ. Պոլսոյ պատասխանատու մարմին

ՊՈՅՔՕԹ "ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ„Ի ԴԷՄ

Անցեալ օրուան Լէվընդ Հէրըլտ կը ծանուցանէր թէ հայերէն Բիւզանդիոն թերթին դէմ պոյքօթ սկսած է՝ Օսմ. Քոմիթէէն ամսական 25 ոսկի ստանալուն համար։

Մեզ տրուած ստոյգ տեղեկութիւններու համեմատ, Լ. Հէրըլտի այս լուրը ճիշդ է։ Երկուշաբթիէն սկսեալ՝ Պոլսոյ մէջ շատ տեղեր պատառած են Բիւզանդիոնը՝ շաբաթ օրուան թիւին մէջ հայ յեղափոխութիւնը նախատած և ազգային հերոսներու յիշատակը անարգած ըլլալուն, և մանաւանդ անոր համար որ բացերայ ուրացած էր թէ գաւառներու մէջ սովը կը տիրէր և մինչեւ իսկ Հայեր կը մեռնէին սովամահ։

Ժողովուրդին արդար զայրոյթին այս արտայայտութեանն չուարած չլմորած, Բիւզանդիոնի տէրը սկսած է ասդին անդին ցխարձակումներ ընել, իր գործած սխալը մոռցնել տալու համար ծուռումուռ ճամբաներու դիմել։ Բայց անօգո՛ւտ։ Իր բոլոր պոռչտուքները ուրիշ բանի չպիտի ծառայեն եթէ ոչ իր կոկորդը պատռել և ամէնուն արգահատանքն ու ծիծաղը շարժել։

ՁՕՆ
ԱՌ ԲԻՒԶԱՆԴ ԷՖ. ՔԷՉԵԱՆ

ՍՈՎ. Ի ԳԱՒԱՌՆԵՐ

Հետեւեալ փոքր նամակը կը հրատարակենք առանց ձեռք դպցնելու անոր լեզուին, որ այնքան պերճախօս է իր պարզութեանը եւ անճաշակութեանը մէջ։

Կարթացի Ձեր Արեւելքի պատուական էջերէն յունվար ամսոյ թերթերը՝ 'ի գաւառներ սո՞վ է արդեօք թէ սղութիւն է, դեռ կը տարակուսի՞ք սով ըսելու, քրթող չգիտէ բրդող գիտէ, կ՚ըսէ հասարակաց առածը։ Սերմնացանի հացահատիկները հողային և ջրային խոնաւութենէ չ՚էյին յղանար և ծլիլ այս քանի տարւոյ շրջանում, ապա արեւն կատրիճիր թափելով արտավարի գծած ակոսի մէջ արեւն գոլորշիք հողի հետ զանգելով խոնաւութիւն յառաջ գալով հացահատիկ չը բուսէր, այս խոնաւութիւնը բարձրանալով երկնից երաշտութիւն պատճառեց և սով խուեէն իկաւ։

Այս սովը կոտորիչ և տեղական կը նշմարուի, կոտորիչ է որ չ՚կայ հիմայ ուտիչ, տեղական է, քանի որ չ՚կայ ցանիչ, չկայ արօրն ու ցանքան քարշող եզն ու գոմէշը, ի՞նչ եղաւ արդեօք. արեւն սառուրկ երեւոյթը փչացո՞ւց հացաբուսիկը, պէչիր, աղանէր տարին եզն ու գոմէշը, այս օր ալ իրիսուն հազար լիրայ կընդուանին, իբրեւ սուրճ մը կիրակուրի վրայ խմէչ։ Ամօթ մեր իշխանութեան որ դաշնէկ կապէր մեր հայրենիկ պահել և պաշտպանել սովի մը յառաջ կը տկարանանք, կը թողունք որ համաճարակ դառնայ և չենք կարող վանել մեր աշխարհէն։

ՅՈՎՀ. ՊՕՂՏԱՍԱՐԵԱՆ

Ալաշկերտ Մօլլա-Սուլէյման

* * *

ԿՈՑՈՐԱԾԻ ՍԱՐՍԱՓ ՄԸ ԵՐԶՆԿԱՅԻ ՄԷՋ

Որքա՞ն ատեն դեռ պիտի ողբայ ահ ու սարսափով թշուառ Հայաստանը։ Ահ չեմ կրնար ցաւերս ու կսկիծներս լիուլի պարզել մեր տառապեալ հայութեան կրած անթուելի մորմոքներն ու հեծկլտուքները՝ որ օրը օրին կլսուի արդէն։

Ահա աղիտաբեր կոտորածի լուրերը՝ Երզնկայի անուէր քրիստոնէութեան ահ ու սարսափ կ՚ազդէ մինչ. դեռ անցեալ օր (փետրվ. 23) ահագին հոծ բազմութիւն մը խռնուած տեղւոյս Առաջնորդարանի առջեւ հառաչանքներով կ՚սպասէր օրուան սեւ եղելութեան։ Թուրք բարբարոս հակասահմանադրական խուժանը մեքենայօրէն մէկ քանի խորհրդակցութիւններէ յետոյ Թրքերէն ազդագրեր փակուց մզկիթներու դուռը, այն օրը խպառ ջնջելու Հայերը։ Բարեբախտաբար այդ անիծեալ որոշումը ազգայիններէն մի քանին ժամ առաջ կռահելով բոլոր խանութները գոց պահել տուին, և եղելութիւնը Առաջնորդ Ս. Հօր միջոցով հաղորդուեցաւ տեղական կառավարութեան։

Թէեւ պէտք եղած հսկողութիւններու շնորհիւ ազատեցաւ քաղաքս մեծ կոտորածէ մը, սակայն ի զուր կը թուի մեզ մեր կեանքն ու պատիւը ապահովեալ վիճակի մը մէջ տեսնել։

Այդ սարսափին յաջորդ օրը «Կարմիր» գիւղէն ամուրի երիտասարդ մը, քաղաքէն դէպի գիւղ երթալու ատեն, ճամբան կարգ մը Թուրք մարդագազաններու հանդիպելով՝ գետին կը փռուի գնդակի հարուածով մը։

ՀԱՅԿ ԵԱՆԸՔՃԵԱՆ

Երզնկա

ՀԱՅ ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆ ՄԸ ՖԻԼԱՏԵԼՖԻԱՅԻ ՄԷՋ.— Հաճոյքով կը ծանուցանենք պարագայ մը որ ոչ միայն Ֆիլատէլֆիոյ Հայ գաղութին պատուաբեր է, այլ ամբողջ Հայութեան։ Պ. Փիլիպպոս Մինասեան (Արաբկիրցի) քաղաքին 14րդ թաղաբաժնի ընկերվարականներու դատաւորի թեկնածու ընտրուեր է։ Պ. Մինասեան Փրոֆ. Ցակոբեանի աշակերտներէն է. մասնակցած է Ամերիկեան-Սպանիական պատերազմին, բայց ոչ արիւն թափելու, այլ արիւն չորցնելու համար, իրեն խօսքով—։ Նախագահական անցեալ ընտրութեան ատեն հրաւիրուեցաւ շատ մը ընկերութիւններու կողմէն դասախօսելու համար, իրեն դաւանած վարդապետութիւնները։ Եւ հիմա ալ գրեթէ ամէն կիրակի կը դասախօսէ ընկերվարական ժողովներու մէջ։ Ուրախալի է ըսել թէ Պ. Մինասեան հակառակ օտարներէն գտած լաւ ընդունելութեան՝ ուրիշներուն պէս իր ցեղակիցներէն խորշող մէկը չէ. Թէեւ բազմաքանակ ծնած ու պատուելիի ալ զաւակ, սակայն զարմած է իր մայրենի եկեղեցիէն։ Օգնած է գրագիտական ընկերութեան և բոլոր բարենպատակ ձեռնարկներու. երբ կարող ու ժողովրդային հրապարակախօս մը՝ գրեթէ միշտ խնդացուցած ու լացուցած է իր ունկնդիրները։

ԱՇՈՒՂ-ՋԻՎԱՆԻ, կովկասցի ժողովրդական նշանաւոր երգիչը փետր. 24ին մեռեր է Թիֆլիզի մէջ, երկարատեւ ծանր հիւանդութենէ մը յետոյ։

«ԴՐՕՇԱԿ»ԻՆ.— Հ. Յ. Դաշնակցութիւն ժընեվ հրատարակուող օրկանը իր յունուարի թիւին մէջ հետեւեալ կազմակերպական ազդը հրատարակած է՝ «Հ. Դ. Արեւելեան բիւրօ» ստորագրութեամբ.— «Ընկերներ, ցանկանալով մի ընդհանուր վիճակագրութիւն կազմել ժամանակակից բռնակալութեան զոհերի մասին, արանով խնդրում ենք հաղորդել հետեւեալ տեղեկութիւնները. 1) Վերջին երկու տարիներում (1907-1908 թ.) ձեր շրջանի դաշնակցական ընկերներից քա՞նիսն են բանտարկել և որքան ժամանակով։ 2) Քա՞նիսն են աքսորել և որքան ժամանակով։ 3) Այժմ քա՞նիսն են մնում դեռ բանտարկուած կամ աքսորական։ Այդ տեղեկութիւնները ուղարկեցէք ժընեվ՝ «Դրօշակ»ի հասցէով։»

ՊՈՐՍԱՑԻ Թաղ. Խորհուրդը երէկ առտու նիստ գումարեց Խորհրդարանին մէջ և կազմեց իր դիւանը հետեւեալ կերպով.— Տիրան Կիւմուշկէրտան (Ա. Ատենապետ) Յակոբ Էսաեան (Բ. Ատենապետ), Խնգիր Սիմոնեան (Ատենադպիր) և Արամ Հալաճեան (Գանձապետ)։ Սակայն Հալաճեան էֆ. մօտ օրէն առնչուած ըլլալով Եւրոպա մեկնիլ, այդ պաշտօնը առժամաբար ստանձնեց՝ Արտաշէս էֆ. Ֆնտըգլեան։

ԴԱՏԱԿԱՆ նախարարութեան կողմէ թէզքերէ մը հասած էր Պատրիարքարան որով կը ծանուցանէր թէ՝ Գէորգ եպս.ի Երուսաղէմ մեկնիլը անհրաժեշտ է, տեղւոյն մէջ բարեկարգութիւնը վերահաստատելու համար։ Խառն Ժողովոյ վերջին նիստին մէջ կարդացուեցաւ այս պաշտօնագիրը և որոշուեցաւ պատասխանել թէ՝ մինչեւ որ Երէցեան Սրբազանի մասին Պատրիարքարանի կողմէ բացուած քննութիւնը չաւարտի յիշեալը չի կրնար վանք վերադառնալ։

Ի ՆՊԱՍՏ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ.—Ֆիլատելֆիոյ սովելոց յանձնախումբը դեկտ 27ին հրապ. ժողովին մէջ հանգանակած գումարէն զատ՝ տոմսերը պատելով 325 անգ. ոսկի հաւաքած և ղրկած է իր նպատակին, Վեհ. Իզմիրլեանի միջոցով։ Այս գումարին 25 ոսկին տեղւոյն Հայ Տիկնանց Բարեգործականը նուիրած է, իսկ 5ը Արաբկիրի Ուսումն. Ընկերութիւնը։ Պախարակելի է բազմաքանակ յանձնախումբի դիրքը այս պարագային հանդէպ։ Անջատ հանգանակութիւն մը կատարելով՝ 106 անգլ. ոսկի հանգանակած էր, որ չուզեց միացնել ընդհանուր յանձնախումբի հաւաքած գումարին, պատրիարքարանէն աւելի վստահելի գտնելով Պօլսի Աստուածաշունչ տարածող միութիւնը։ Ցաւալի է, որ կրօնական նեղմտութիւնը մինչեւ այսօր կը թագաւորէ այդ բարեմիտ գլուխներուն մէջ։ Ժողովարարը հրաւիրող իրենց նամակներով «գաւառանքի վէճր և խորութեան ոգիի» բացակայութիւնը կը յայտարարեն, իսկ կեանքին մէջ հակառակը կը գործադրեն։ Ի՞նչ անուն տալ այս արարքին։

ԳԱՂԹԱԿԱՆԱՑ Ցանձնաժողովը պաշտօնապէս կը յայտարարէ թէ յառաջիկայ շաբաթ օրէն իր գործառնութիւնները դադրեցնելուն առթիւ այլ եւս գաղթականաց վերաբերեալ ո և է խնդիր նկատողութեան պիտի չառնէ։ Բացառաբար երկու շաբաթ եւս աշխատութեան անկարող ծերերու և հիւանդներու հացի բաշխում պիտի կատարէ։

ՖԵՐԻԳԻՒՂԻ Հայ Տիկնանց Միութիւնը իր հաշուեկշռոր և մինչեւ հիմա հաւաքած 31,580 ղրշ.ը ղրկած է Ազգ. Պատրիարքարան, ուրկէ կ՚երեւի թէ հայուհիներու այդ միութիւնը որքան օգտակար հանդիսացած է իր հանգանակութիւններով։ Այս առթիւ Իզմիրլեան Հայրիկ նոյն միութեան անդամուհիներուն իբրեւ խրախոյս օրհնութեան գիր մը ղրկած է։

ԹԻՖԼԻԶԻ պատերազմական դատարանը, կը հեռագրէ «Աժանս Գօսթանթինօբլ», ութը տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտեր է Տ. Կորիւն վրդ.ը Հ. Յ. Դաշնակցութեան կուսակցութեան պատկանելուն և զէնք պահած ըլլալուն համար։

ՆՊԱՍՏԻՑ Ցանձնաժողովը գումարուեցաւ և զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով. Ա.— Գաղթականաց Ցանձնաժողովը ներկայանալով Նպաստից Ցանձնաժողովին, իր պաշտօնին լրմանը ծանուցանելով, յայտարարեց թէ երեք օրէն պիտի հրաժարի։ Եւ այս առթիւ իր տեսութիւնները պարզեց Գաղթականաց խնդրոյն նկատմամբ։ Այս մասին երկու յանձնաժողովներու միջեւ խորհրդակցութիւններ կատարուելէ ետք, որոշուեցաւ հաւաքաբար ներկայանալ Քաղ. Ժողովոյ՝ յառաջիկայ ուրբաթ օր և նպաստներու սպառումը եւ ազգային միջոցներու չգոյութիւնը բացատրելով, խնդրել Ժողովէն որ կարեւորը տնօրինէ։ Բ.— Եօզկատի Բարաքագուայ, Մէնթէշէ, Պէհրիկ, Թէրզիլի, Բումբերին, Զըքմաք, Դումի Գուեուր գիւղերու ժողովուրդը հեռագրով նպաստ խնդրած էր. Ցանձնաժողովը նկատելով որ արդէն մօտերս Եօզկատ նպաստ ղրկած էր, և հիմա ալ միջոցները նուաղած ըլլալով, չկրցաւ նոր նպաստ մը ղրկել։ Նոյնպէս Զմշկածագէն, Հաճընէն, Տիվրիկէն, հեռագրաւ նպաստ խնդրուած էր։ Ցանձնաժողովը չկրցաւ տնօրինութիւն մը ընել։ Գ.— Ի տեղեկութեան հաղորդուեցաւ Միացեալ Ընկերութեան տնօրէն Ժողովոյ մէկ գիրը, որով շնորհակալութիւն կը յայտնէր Ցանձնաժողովոյ Մշոյ Ս. Ներսեսեան վարժարանի կարօտ ուսանողաց ճաշի ծախսը հոգալու կարգադրութեան համար։ Դ.— Տօքթ. Տիգրան Սիւնի գրով մը յօժարութիւն յայտնած էր երբ բժիշկ գաւառ մեկնիլ։ Ցանձնաժողովը որոշեց հրաւիրել զինքը յառաջիկայ նիստին, իր պայմանները լսելու համար։

ԽԱՍԳԻՒՂԻ ՀԱՄԱՐ.— Այս կիրակի ցերեկ, Մնակեան թատերախումբին կողմէ ներկայացում մը պիտի տրուի Բերա, Վարիէթէ թատրոնին մէջ, ի նպաստ Խասգիւղի կարօտեալներուն։ Ներկայացուելիք խաղն է «Ժեծն Թիւրք», որ այնքան ընդունելութիւն գտած է ասկէ առաջ։

Հարկ կա՞յ յիշելու այս տարաբախտ թաղին անցեալին մէջ կրած հարուածները, որո՛նք ամէնուն ծանօթ են և որոնք թաղին վարժարանն ու եկեղեցին հասցուցած են նիւթական այնպիսի կացութեան մը որ եթէ արտասովոր օգնութիւն մը չըլլայ՝ գուցէ փակուին։

Կը հրաւիրենք մեր Պոլսոյ հայ հասարակութիւնը որ փութայ օգնութեան ձեռք կարկառելու երբեմնի այնքան բարգաւաճ այս գիւղին և աշխուժելու անոր վերականգնումին։

ԽԱՐԲԵՐԴՑԻ անկեղծավալ անձերէ հեռագիրներ մեր ստացած նամակներէն որոշակի կը տեսնուի, որ Տ. Խսրով վարդապետ Պէհրիկեանի դէմ դժգոհութիւն հանող և անոր ամէն հեռացումը գիւղացիները գլխաւորապէս եղեր են տեղւոյն գամանատը՝ Մուսթաֆա փաշան (միեւնոյն ատեն կուսակալի փոխանորդ) և Մէքթուպճին, որոնց պաշտօնանկութիւնը խնդրեցին անցեալ շաբթու բազմաստորագիր հեռագիրներով Խարբերդցի Թուրք և հայ երեւելիները և Օսմ. Խորհրդարանի երկու Խարբերդցի անդամները։ Այն Հայերը՝ որոնք Առաջնորդարան խուժելով Վիճակին Քաղաք. ժողովին և Տնտես. Խորհուրդին անդամները նախատանօք դուրս հաներ են և այս վերջինները օրինական միջոցներու դիմելով պատւոյ դատ բացեր էին յարձակում գործողներէն մէկ քանիին դէմ, նախնական դատարանը յետ քննութեան անոնց դատապարտութեան վճիռ տուեր է։ Ասոնք վերաքննութեան դիմելով իրենց տուած աղերսագրին մէջ բացէն խոստովաներ են, թէ «մեզի հրահանգ տուողը Մուսթաֆա փաշան էր, հետեւաբար անոր թող հարցուի» և իրենց այս յայտարարութեանը վրայ մինչեւ վերջը կը պնդեն եղեր։

ՄԵՐ ՍՐՏԱՄԻՏ քրոնիկագիր աշխատակիցը Յ. Ալփիար երեքշաբթի օր Խաթավական շոգենաւով մեկնեցաւ Աղեքսանդրիա, ուր ստար ծանօթ դրամատան մը մէջ կոչուած է կարեւոր պաշտօնի մը։

ՏԱՐՕՆ-ՍԱՍՈՒՆԻ կարօտելոց և որբանոցներու, մասնաւորապէս գիշերօթիկ որբանոցի կրթական և նիւթական պէտքերու հայթայթման համար բարեսէրներու կողմէ հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են.— Բժիշկ Տ. Կարապետեան 108, Օննիկ Գարագաշեան 108, Բիւզանդ Իւթիւճեան 10, Սարգիս Խարայէլեան 40, Տօքթ. Արզումանեան 108, Մկրտիչ Հայկազն 108, Տօքթ. Մութաֆեան 20, Ս. և Խ. Խորասանճեան եղբարք 202, Տիկին Էլիզա Նազաշեան և եղբարք Մասոուշեան իրենց հօր Նշան էֆ. Մաստիկեանի մահուան տարելիցին առթիւ 1080, Կարապետ Թահմազըճեան 120, Մկրտիչ Ասատեան 216, Տիրան Կիւմուշկէրտան 108, Յարութիւն Սամանճեան 120, Ռուբինեան Ներսէս 216, բարեսէր ոմն (Մ. Խ.) 120, Տիկին Ա. Դաւիթեան և մայրն ու քոյրերը 343, Սարգիս Գարաբեդեան 270, Հրանտ Պապաեան 54 ղրշ.։

ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ.—Երէկ խմբագրատունս ներկայացաւ Տիկին Մագթաղինէ Ալեանաքեան և մեզ յանձնեց 540 ղրշ.ի գումար մը, զոր ինքը անձամբ հաւաքած է զանազան բարեսէր ազգայիններէ՝ Հայաստանի սովեալներուն համար։ Կը խնդրենք Պատրիարքարանէն որ ընդունելագրով մը գան ստանալ սոյն գումարը։

Աւասիկ նուիրատուներուն ցանկը.— Գրիգոր էֆ. Երամեան 80 ղրշ., Գարեգին էֆ. Պալտաալեան 60, Օր. Պալտաալեան 10, Օր. Մէնտոուհի Ասլանեան 10, Տիկին Շահպազ 20, Լեւոն պէյ Ներսէսեան 40, Գալֆաեան էֆ. (հեռագր. պաշտօնեայ) 30, Օգսէն էֆ. (կառավ. բժիշկ) 20, Ոմն 20, Գարեգին էֆ. Հիսարլեան 20, Բիւզանդ էֆ. Իւթիւճեան 20, Կարապետ էֆ. Արապեան 20, Դառնիկ էֆ. Խնամեան 10, Թուրք պէյէ մը 10, Թուրք զինուորականէ մը 10, Եւրոպացիէ մը 10, Միսաք Միչէլ 5, Ցոյն կօշկակար մը 5, Հայ սեղանաւոր մը 5, Լեւոն և Օննիկ էֆ.ք Գայաեան 10, Գարեգին էֆ. Կուրտիկեան 5, Անտօն էֆ. Քեօսէեան 5, Վէնսան էֆ. Ճերմակեան 5, Մուխթար Կարապետ էֆ. 5, Ստեփան էֆ. Լազար 5, Եղիազար էֆ. Ասլանեան 5, Խուրտալէէկցի Անդրանիկ Մալգասեան 5, Մաթոս Էմմի 5, չփոքր արումներով ժողված 100, Փաքրին Գայեանէ Գ. Ալեանաքեան 5։ Ընդհանուր գումար՝ 560 ղրշ.։ Սոյն գումարէն՝ Հիւանդանոցէ եկած գաւառացի աղքատի մը մէկ զոյգ եաէնի առնուած՝ 20 ղրշ., որով կը մնայ 540 ղրշ.։

ԱԶԴ.— Տէմէթօքայի եկեղեցին համար կ՚ուզուի քահանայ մը՝ որ բաւական զարգացած ըլլայ և կարող ծառայելու իբր հոգեւոր հովիւ և իբր Տնօրէն տեղւոյն Ազգ. Նախակրթարանին։ Գոհացուցիչ պայմաններ։ Դիմել տեղւոյն Թաղականութեան, 2—2

ՊՈԼՍՈՅ ԲԵՄԸ

ՇԱՆԹԻ «ՀԱՄԲՈՒՆ ՎՐԱՆ»

Վաղը գիշեր, շաբաթ, կովկասի հայ տրամագիք դերասաններու ընկերակցութիւնը պիտի տայ իր երկրորդ ներկայացումը Բերայի Վառիէթէ թատրոնին մէջ։ Ներկայացուելիք խաղն է Համբուն Վրան, Շանթի (Լեւոն Սեղբոսեան) 5 արարուածով տրամը։ Տաղանդաւոր գրագէտին Պոլսահայ կեանքէ առնուած այս խիստ շահեկան տրամը, Կովկասի մէջ ստեղծ խաղացուելով ջերմապէս գնահատուած է։ Տրամէն վերջ խմբի առաջնակարգ դերասաններէն Պ. Օտեանի (պարոնթեան) պիտի երգէ և կատարէ երաժշտութեան նուագակցութեամբ Խեյազարը։ Վերջը Պաշտօնաե Խոմբալ է անունով խիստ ծիծաղաշարժ կատակերգութիւնը։ Ցուսանք որ գոնէ այս անգամ հասարակութիւնը աւելի համակիր վերաբերմունք ցոյց կուտայ գեղարուեստի այս մրաջան աշխատաւորներուն, որոնց կարողութիւնը և յաջողութիւնը մեծապէս գնահատուած է արդէն։

Կովկասահայ խումբը այս կիրակի ցերեկ, ժամը 7½ին, Բարեսիրաց թատրոնին մէջ պիտի ներկայացնէ Շանթի «Ճամբուն վրան» և «Պաշտօնե խոմբալ է» քօմէտին։

* * *

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍՆԵՐ

Գումգաբուի աղջկանց Լուսաւորչեան վարժարանին մէջ այս կիրակի, 8 մարտ, ժամը 8ին նուագահանդէս մը պիտի տրուի Յ. Սինանեան էֆ.ի կողմէ ի նպաստ իր աշակերտուհիին՝ Օր. Ա. Սերոբեանի, ջութակահար։ Նուագահանդէսին պիտի մասնակցին Պ. Է. Վասրոս, Պ. Գ. Թօլայեան և Պ. Լ. Գօրրի, որո՛նք գեղեցիկ կտորներ պիտի նուագեն ջութակով և թաւջութակով։ Տէր Յ. Սինանեան դաշնակի վրայ պիտի ընկերակցի։ Ամսաթեօրներու կողմէ գեղեցիկ խմբերգներ տեղի պիտի ունենան։ Այս առթիւ ձրիաբար վիճակահանութեան պիտի դրուին Պ. Ռուբէն Սերոբեանի պատրաստած երկու նշանաւոր երաժիշտներու պատկերները։ Տոմսակներու գինն է Ա. կարգ՝ 40, Բ. կարգ՝ 20, և Գ. կարգ 20 ղրուշ։

* * *

Գրասենեակի պաշտօնեաներու փոխադարձ օգնութեան Ընկերակցութիւնը՝ Լա Քոմէրսիալ այս կիրակի, 8 մարտ, սարքած է զբօսեցուցիչ ցերեկոյթ մը, Թեւթոնիայի սրահին մէջ։ Ցերեկոյթը պիտի սկսի ժամը 2ին (Ր. Ե.) և ծանօթ արուեստագէտներ պիտի մասնակցին նուագահանդէսին, որ կը խոստանայ փայլուն ըլլալ, ինչպէս կ՚երեւայ մեզի ղրկուած յայտագրէն։ Նոյնպէս մենախօսութիւններ պիտի արտասանուին և քօմէտի մը պիտի ներկայացուի։ Ցետոյ պարեր տեղի պիտի ունենան։ Տոմսակներուն գինն է կէս և քառորդ ոսկի։ Մէկ տոմսակով կ՚ընդունուին քավալիէ մը և տամ մը։

ՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 18 մարտ.— Լօնտոն հասած է օրթոտոքս սերպերու և իսլամ սերպերու կողմէ պատուիրակութիւն մը, անգլիացի գլխանադէտներու բացատրելու համար թէ Աւստրիա-Հունգարիա, Թուրքիոյ վրայ, սահմանադրութեան և ինքնութեան ձեւացում մը կը պատրաստէ Պոսնա-Հերսէկի համար։ Պատուիրակութիւնը նորէն պիտի բողոքէ Պոսնա-Հէրսէկի կցման և աւստրիաթուրք բրոդոկոլին դէմ։ Պատուիրակութիւնը կը խնդրէ որ Եւրոպայի քոնթրոլին տակ հանրաքուէի դիմուի, Պոսնա-Հէրսէկի ժողովրդեան կամքը հասկնալու համար ի մասին անոր ապագային։

ՄԻՒՆԽԷՆ.—Միւնխենէր Նէօսթէ Նախրիխթէն կ՚ըսէ թէ զինուորական ծառայութիւն ընելու պարտաւորուած բոլոր սերպ հպատակները, որոնք Միւնխէն կը գտնուին, սերպիական իշխանութեանց հրամանով, դրօշի տակ կանչուած են։ Այդ հրամանին հետեւանքով Սերպերը ճամբայ ելան։

ՊԵՐԼԻՆ.—Րիֆադ փաշա հոս հասաւ այսօր։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Ռուսաի Լենվալիտուի բամծին նայելով, Պարսիկ Խաղախներու հրամանատարը պաշտօնէն արձակուած է համազգեստ կրելու իրաւունքով, Պարսկաստանի ներքին կացութեան պատճառաւ։

ՊԵԼԿՐԱՏ.—Բօլիթիքա կը ծանուցանէ թէ աւստրիահպատակ լրտես Քարլ Միւլլէրի գործին մէջ խառնուած է նաեւ Պելկրատի աւստրիական զինուորական կցորդը։ Սերպ կառավարութիւնը պիտի պահանջէ Աւստրիոյէն ետ կանչել իր կցորդը։

ՓԱՐԻԶ.—Թան հետեւեալ միջոցը կ՚առաջարկէ, Աւստրիոյ-Հունգարիոյ և Սերպիոյ վէճը կարգադրելու համար.— Ռուսիա պիտի յայտարարէ թէ, իր կարծիքով, Սերպիա իր ծանուցագիր-շրջաբերականով կը հրաժարի ցամաքային և քաղաքական բոլոր պահանջումներէն։ Տէրութիւնները հաւանութիւն պիտի յայտնեն այդ դեկլարացին, և Ռուսիոյ հետ համաձայնութեամբ, այդ պարագային, Անգլիա ո և է առարկութիւն չպիտի ընէ աւստրիաթուրք համաձայնութեան դէմ։ Այդպիսի դիմումը մը յետոյ Աւստրիա-Հունգարիա մտադրութիւն չպիտի ունենայ գեսպանախորհուրդին բանալիք ընթացքի մասին հանդէպ աւստրիաթուրք համաձայնութեան։ Միւս կողմէ, Սերպիա, ընդունելով Եւրոպայի յայտարարութիւնները, պատասխանատու պիտի ըլլայ իր յանձնառութեանց համար։

ԲԱՐԻԶ. — Հաւաստի զինուորական պաշտօնեաները կը զին քանի մը հեռագիր ուղղել։ Բարիզցիները և գործի մարդիկը կը պախարակեն գործադուլ ընողները։ Նախարարապետը յայտարարեց թէ կառավարութիւնը տեղի չպիտի տայ անիրաւ բողոքներու ու ո և է պահանջում նկատի չպիտի առնուի աշխատութեանց վերսկըսումէն առաջ։ Նախարարապետը վաղը նոր յայտարարութիւններ պիտի ընէ ի պատասխանի ըլլալիք հարցապնդման։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ,		5/18 Մարտ
Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4 %	Օ. Ո.	100 24
Ամէնէն բարձր գին	»	100 28
Ամէնէն վար գին	»	100 36
Բումէլի Երկաթուղի գ.ց	Ֆր.	172 25
Ամէնէն բարձր գին	»	173 37
Ամէնէն վար գին	»	172 —
ԲԱՑՈՒՄ,		6/19 Մարտ
Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4 % Ք.Կ.	Օ. Ո.	100 23
» » » ժամը 6ին	»	100 23
Բումէլի Երկաթուղի	Ֆր.	173 25
» » ժամը 6ին	»	173 25
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	432
Անատ. Երկթ. Պարտաթ. Ա. շարք	»	521 —
» » » Բ. շարք	»	519 —
» » բաժնեթղթ.	Ա. Ո.	15 22½
Շիրքէթի Խայրիէ	»	38 25
Շիրքէթի Խայրիէի Համիտիէ	»	1 30
Օսմ. Ապաչ. Ընկ.	»	4 07
Օսմ. Ծխախոտ		16 10
Թրամուէյ բաժնեթղթ.		6 85
» ժուիսանս		3 30
» պարտաթուղթ		487 —
Թրանվայ	Ֆր.	56 —
Տեղերու ջրի Ընկ.		312 —
Գալաթա Գորայաքի		407 —
Միթիլլի Պանքա	Օ. Ո.	4 20
Նէճիփ Քէօֆէ Թրամ. բաժնեթղ.	»	2 —
Սալօնիքի Պանքա		120 —
Փարասու առանձնաշնորհեալ		22 —
» սովորական		19 —
Քարափ Իզմիրի		580 —
Լաւրիոմ	Ֆր.	52 —
Զարմիրիա	»	18 50
Քօմէսի Յանիկէ Լէմիսիկէն էին		288 50
» » » Նոր		253 —

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

Ազդ.— Շիրքէթի Խայրիէի շոգենաւերուն խանութներուն աճուրդը դրուած է 1909 Մարտ 1/14էն սկսեալ։ Անոնք որ կ՚ուզեն մասնակցիլ աճուրդին, կրնան դիմել վարչութեան, Սիրքէճի։

*** Շիրքէթի Խայրիէի վարչութիւնը աճուրդի կը դնէ Գարաքէօյի կամուրջին և Վօսփորի իր նաւամատոյցներուն վրայ ու շոգենաւերուն մէջ յարմար տեղեր ծանուցում ու ազդ դնելու իրաւունքը։ Աճուրդին մասնակցիլ ուզողները կրնան Ընկերութեան գրասենեակը դիմել, պայմաններուն տեղեկանալու համար։

KODAK

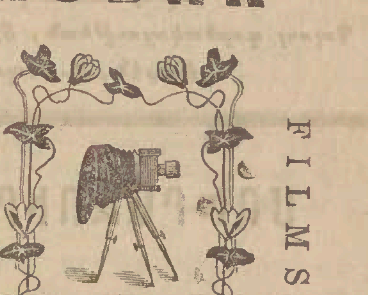

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱԿԱՆ
ԳՈՐԾԻՆԵՐ ԵՒ ՆԻՒԹԵՐ
ԳԱՐԱԳԱՇ ԵՂԲԱՐՔ
ՊԵՐԱ, ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 398 ԵՒ 474

Սոյն վաճառատանց մէջ կը ծախուին լուսանկարչութեան վերաբերեալ գործիներ, գիրոչք և դեղեր և Էսթման անուն համբաւաւոր գործարանին կօտաքներն ու ֆիլմերը, որոնք թէ՛ լուսանկարիչներու և թէ սիրողներու համար անհրաժեշտ են։ Գաւառներէն եկած յանձնարարութիւններն ալ փութով կը կատարուին։ 50—49

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻՆ

ՔԱՇՈՒԱԾ ՓԵՏՐՈՒԱՐ 19ԻՆ

Թիւ	Օ. Ո.	Թիւ	Օ. Ո.	Թիւ	Օ. Ո.	Թիւ	Օ. Ո.	Թիւ	Օ. Ո.
11941	1000	82142	400	22335	200	48121	200	190774	200
38668	1000	115269	»	27450	»	58770	»	224680	»
73257	400	227518	»	47584	»	146430	»	236661	»
								246071	»

100 օսմ. ոսկի շահող 50 թիւեր

1227	41920	69295	87085	126826	149154	167894	179605	203598	237274
3106	47176	70299	96135	135812	156391	176055	186477	203990	239235
17723	55454	72327	101446	140299	157443	177032	189116	209692	242931
46840	58909	84450	104560	140842	164654	177917	200446	221905	244736
20733	62641	86452	109538	146113	166857	178417	202821	235400	249101

40 օսմ. ոսկի շահող թիւեր

1098	33689	43293	80457	108263	143215	172199	198079	220501	235478
4896	34728	56591	80816	109804	143221	175210	199003	221348	236482
5079	35070	59638	86341	110184	144210	175255	199101	223106	237213
7114	35311	60385	89336	110270	145085	180082	202608	226088	238830
8213	35620	61485	90253	111022	147469	181681	204051	227068	239328
18733	36799	64465	90343	118948	148618	183669	205408	227925	246063
19557	36807	65988	92801	125538	149578	184149	207328	228635	246628
23251	39366	70567	92864	134471	149793	185713	210458	230494	247125
23697	39905	72416	93984	136779	151692	187644	210467	230585	
25304	40362	73896	98196	137278	154462	191509	210816	231253	
26728	41455	78490	100003	137458	160291	193140	211671	232157	
31057	42594	79482	105784	138717	169797	196045	219306	232434	
31361	42651	79961	107271	139942	171683	197335	219718	233775	

(Շար.)

ԼԱ ՄԻՒԹԻՒԷԼ ՏԸ ՖՐԱՆՍ Է ՏԷ ՔՕԼՕՆԻ

La Mutuelle de France et des Colonies

ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Պանք տը Ֆրանսի մէջ աւանդ ձգուած 60 միլիոն ֆրանք

ԿԸ ԳՈՐԾԷ	ՊԵՏԱԿԱՆ ՔՕՆԹՐՕԼԻՆ տակ, 1905 մարտ 17ի օրէնքին համաձայն։
Կ'ԸՆԾԱՅԷ	ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ՄԸ ողջ մնացողներուն, և ԴՐԱՄՕԺԻՏ ու ՌԱՆԹ ՎԻԱԺԷՐ կ'ապահովէ, 15 տարիէն վճարելի ողջ մնացողներուն, մահուան պարագային երաշխաւորութիւններով։
Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ	Վճարումներ ԱՄՍԱԿԱՆ ՎԵՑ ՖՐԱՆՔԷՆ սկսեալ։
ԿԸ ՁԵՏԵՂԷ	ՊԱՆՔ ՏԸ ՖՐԱՆՍԻ ՄԷՋ իր յաճախորդներուն յանձնած դրամները, պետական երաշխաւորութիւն ունեցող արժեթուղթերու վերածելով զանոնք։
ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՈՒՆԵՑԱԾ Է	700 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔԻ, մինչեւ 1908 նոյեմբեր 30 իր երկու ճիւղերուն մէջ. ԿԵԱՆՔԻ ՈՒ ՄԱՀՈՒԱՆ

Տեղեկութիւն եւ կանոնագիր ձրիաբար կը տրուին
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ
Թիճարէթ խան, Ղալաթիա, Բէրճէնճիք Բազար

Ընդհ. Տնօրէն Օ. ԺԻՌՕ

Փորձառու և գործունեայ գործակալներ կը փնտռուին, որոնք պէտք է ունենան լաւ յանձնարարականներ ալ։

HAMMOND ՀԱՄԸՆՏ

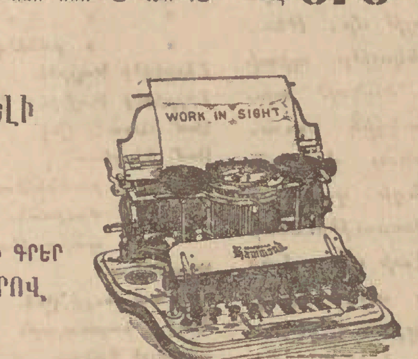

ԳՐԵՐԸ
ԲՈԼՈՐՈՎԻՆ ՏԵՍԱՆԵԼԻ
2 ԳՈՅՆ ԳՐՈՂ
ԵՒ
ՎԱՅՐԿԵՆԱՊԷՍ ՓՈԽԱԴՐԵԼԻ ԳՐԵՐ
ՁԱՆԱՁԱՆ ԼԵԶՈՒՆԵՐՈՎ
ԿՍՒԼԱԹԱ
Քիւչիւք Թիւնել խան

130 ՁԱՆԱՁԱՆ ՁԵՒ ԳՐԵՐ
30
ՏԱՐԲԵՐ ԼԵԶՈՒՆԵՐՈՎ
ՎԱՃԱՌՄԱՆ ՄԻԱԿ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ
ՌԻՇԱՄ Մ. ՓՕՆՏ
ԵՒ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՂԱԼԱԹԱ, ՕԿԸ ՃՐԻ

Համընտ է որ կը գրէ ֆրանսերէն, անգլիերէն, հայերէն եւ յունարէն վերջապէս 30 լեզու մէկ մեքենայի վրայ 20—5

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԸՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Պետերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի եւ չոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու ցուցափեղկի ապակիներու խորտակման դէմ։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,666 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	162,600,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	460,946,000 »
1906 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	75,130,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Աղաբեան խան Վոյվոտա Ղալաթիա։
Պոլսոյ գործակալութեան, Տիլիզզատէ խան, Ալէյ Էֆէնտի ճամբէք, Թիւ 26։
Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ 11 50—28

ՄՈՒՐԱՁՈՒՐԻ ՊԷՏՔ ՉԿԱՅ

ՈՐ ԿԸ ՓՏԵՑՆԷ ԺԵՐՄԱԿԵՂԷՆԸ ԱՅԼ

ՎԱՐԷՔԻՆԱՅԻ

ՈՐ ՆՈՐ ԿԸ ՊԱՀԷ ԶԱՅՆ

Դիւթ խտացի նշանաւոր քիմիագէտ Հէրքիւլ Ռամարինին
7% խնայողութիւն!!! Մեծ դիւրութիւն, կատարեալ մաքրութիւն եւ ճերմկութիւն
ԱՆԹԵՐԻ ՀԱԿԱՆԵԽՈՒՄ
ԵԹԷ ՓՈՐՁԷՔ՝ ԴՈՒՔ ԱԼ ՊԻՏԻ ՀԱՄՈԶՈՒԻՔ

Քանի մը մրցանակներ ստացած է զանազան ցուցահանդէսներէ, վկայագիրներ՝ զանազան կաճառներէ, տեղեկագիր պալատան քիմիագէտ Պ. Սմիկրոսէ և կայս. բժշկական վարժարանի բրոֆէսէօր Տօքթ. Ճէլալանէ։

ԲՈԼՈՐ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ՔՕՕՓԷՐԱԹԻՎԻ ՔՈՎ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ

Միակ ներկայացուցիչ Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ համար
ԲԱՐԱԽՕՎԱՆՆԻ, ՔՕԼԱՍԻ եւ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Պաղչաճ խան, թիւ 7, Կ. Պոլիս

ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՄԷՋ 50—49

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ

THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զաւս տեղը, ապացուցած չինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ ամենքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են և բոլոր քնանդները, գերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ ակսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը բարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական և չքաղորմ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բէրա	) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց Թիւ 343 և 343 կրկին։
	) 2. » » Կալաթիա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա	1. Սինկէր խան Թիւնէլի եանը։
	) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս	) 1. Սուլթան Համամ Թիւ 2։
	) 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց Թիւ 13։
Սկիւտար	) Զարըք Պօյլ, Թիւ 120։

Դրամը և նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչութիւնն կը գտնուի Բէրա, Մեծ փողոց, Թիւ 343 և 343 կրկին, Սարքիս պէյ Տիւզ Օղլուի տանը։ 16 50—4

ԲԱՌՈՒՍՍԻՆ ՏԱՐԻՆԵՐԸ Ի ՎԵՐ ՃԱՆՉՑՈՒԱԾ Է

Միլքմէյտ Պրէնտ Սուիս Միլք

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՍՆՈՒՆԴՆ Է

Ամեն անոնք որ գործածած են այս կաթը՝ կ'ընդունին որ

ՄԻԼՔՄԷՅՏ ՊՐԷՆՏ ՍՈՒԻՍ ՄԻԼՔԸ
ԼԱՒԱԳՈՅՆ Է ՏՂՈՑ ՀԱՄԱՐ
ԿԵՆՍԱԿԱՆ՝ ԿՆՐԱՆԱՐԻ ՀԱՄԱՐ
ԵՒ ԱՄԷՆՈՒՆ ՈՒ ՕԳՏԱԿԱՐ
50—26

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

11,000,000 օսմ. ոսկի կամ 250,000,000 ֆրանք դրամագլուխով

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Ղալաթիա
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Պոլիս, Եէնի ճամի
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ՝ Բէրա, Շիշլի ճամբան Թ. 347

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

Ատալիա, Ատանա, Այտըն, Աֆիոն-Գարահիսար, Հալէպ, Աղեքսանդրիա, Էսկիշէհիր, Էնկիւրի, Պաղտատ, Պասրա, Պէյրութ, Պրուսա, Գաստէմունի, Իզմիտ, Տէնէ Աղաճ, Էսքիշէհիր, Երուսաղէմ, Գամաւերա, Գոնիա, Լառնագա, Լիմասոլ, Գոզանճ, Մերսին, Միթիլէ, Մանաստըր, Նիկոսիա, Ուշագ, Բոր-Սայիտ, Սելանիկ, Սամսոն, Սըվազ, Իզմիր, Տրապիզոն, Սալոնիկի Տրիփոլիս եւ Սկիւտ։

Որոշուած պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուով (գանձ-դրամ) փոխատուութիւն կ'ընէ, արժեթուղթեր կամ փոխագրագիրներ (պոլիցա) պահեստ առնելով։

Փոխանակագիրներ կը զեղչէ։ Թուրքիոյ և օտար երկիրներու գլխաւոր քաղաքներուն վրայ փոխանակագիրներ, չէքեր, վարկագիրներ ու հեռագրական փոխանցումներ կուտայ։

Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ, արժեթուղթեր եւ արժէքաւոր առարկաներ կ'ընդունի ու կը պահէ։

Թուրքիոյ եւ արտասահմանի մէջ կտրոններ եւ փոխանակագիրներ կը գանձէ, սակարանական հրամաններ կը գործադրէ, զանազան տեսակ դրամներ կը փոխէ, կ'առնէ ու կը ծախէ։

Օսմ. Կայս. Պանքան իբր աւանդ կ'ընդունի, պահպանման փոքր վարձքի մը փոխարէն, ամէն տեսակ արժեթուղթեր, օսմանեան կամ օտար, անուանական կամ կրողին։ Արժեթուղթերը կը պահուին Ջէյթանա արկղամարկերու մէջ հաստատուած մասնաւորապէս չինուած նկուղներու մէջ (պետական եւ մեքենական ամրացումով), որոնք կատարեալ ապահովութիւն կ'ընծայեն։ Ընդունագիր մը կը յանձնէ, որուն մէջ նշանակուած են վիճակահանութեանց մէջ ելած թիւերը։

Օսմ. Կայս. Պանքան պայմանայէս կը գանձէ, աւանդ միջնորդչէքի, աւանդ տրուած արժեթուղթերուն կտրոնները, Կ. Պոլսոյ մէջ վճարելի։ Արտասահմանի մէջ գանձելի կտրոններուն համար չափաւոր միջնորդչէք մը կ'առնուի եւ օրուան փոխանակագինին համաձայն։ Անոնք տիրոջ հաշուոյն կ'անցուին պայմանաժամին կամ գանձումի օրուան փոխանակագինով։

Ժամանակին գանձուելու համար՝ աւանդ տրուած արժեթուղթերուն կտրոնները պայմանաժամէն 20 օր առաջ կը կտրուին։

Օսմ. Կայս. Պանքան իբր աւանդ արժեթուղթեր կ'ընդունի նաեւ իր արտասահմանի գործակալութեանց մէջ՝ Լոնտոն ու Փարիզ, իր գլխաւոր մասնաճիւղերուն մէջ՝ Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Իզմիր, Պէյրութ, եւայլն, ինչպէս նաեւ իր գլխաւոր թղթակիցներուն մօտ՝ Աթէնք, Պերլին, Պրիւքսէլ, Հռոմ, Վիէննա, եւայլն։ Տոկոսներու արդիւնքը աւանդատուին տրամադրութեան տակ դրուած է. կամ իր հաշուոյն անցուած, Կ. Պոլսոյ մէջ։ Այն յաճախորդները, որոնց արժեթուղթերը ի պահ դրուած են, կրնան իրենց խնդրանքին վրայ, գանձուած տոկոսները ուղղակի կամ իրենց հասցէին ղրկել տալ։

Օսմ. Կայս. Պանքան կը կատարէ սակարանական հրամաններ մեր եւ օտար հրապարակներու վրայ. գնում եւ վաճառում կը կատարէ կանխիկ կամ պայմանաժամով։ Հանրութեան տրամադրութեան տակ կը դնէ, օրուան գնով, կարգ մը արժեթուղթեր, ինչպէս Րումէլիի երկաթուղիի, Եգիպտական Քրէտի Ֆոնսիէի Ցանետատանի տողը. Պանքային պարտաթուղթերը, Օսմ. Ապահովագրական Ընկերութեան, եւայլնի բաժնեթուղթերը։ Անմիջական կերպով յանձնելի են այս արժեթուղթերը։

Օսմ. Կայս. Պանքան կը ստանձնէ արժեթուղթերու վրայ ամէն գործառնութիւններ. փոխանձում, կտրոններու նորոգում, եւլն., մասնաւոր սակագին մը համաձայն։ Օսմանեան եւ օտար արժեթուղթերու վրայ փոխատուութիւն կ'ընէ հաշուընթացով և շատ չափաւոր պայմաններով։ Իրենց պայմանաժամէն առաջ կը զեղչէ կարգ մը օսմանեան եւ օտար արժեթուղթերու կտրոններ։ Իր սնտուկներուն մէջ գտնուած արժեթուղթերուն կտրոնները կը վճարէ, առանց միջնորդչէքի, ինչպէս 4% Օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերու, 1901-1905ի 4% Օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերուն եւ Քրետի Նուաճումներին 6% փոխառութեան պարտաթուղթերուն կտրոնները։

Օսմ. Կայս. Պանքան բաժին մը հաստատած է Սակարանի արժեթուղթերուն վրայ տեղեկութիւններ տալու, անոնք Սակարանին մէջ ընդունուած ըլլան կամ ոչ։ Այս տեղեկութիւնները ձրի կը տրուին։

Օսմ. Կայս. Պանքան կ'երաշխաւորէ ընդդէմ հարիւրէն հարիւր վճարելէ առաջ եկած կորուստը, վիճակահանութեան միջոցաւ, այժմեան վճարման գինով։ Ապահովութեան սակը, որ փոփոխական է, կը հաղորդուի ուզողին։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 Օգոստ. 2/14 եւ 1320 Սէֆէր 20 թուակիր Ֆերմանով

Դիւան Ընկերութեան կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Նազլը խան, Հէզարէն փողոց, Թիւ 14, Քօօբէրաթիվ վաճառատան դիմաց, կամ հետեւեալ հասցէներուն.

Պոլիս, մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Պոլիս, Մ. Ի. Սառօք, Շէյխ իւլ Իսլամ խան, Պահճէ Գարու Թիւ 10.
Պոլիս, Ասլանի պէյ և Ընկ. Վէզնէճիլէր փողոց.
Պոլիս, Պ. Ս. Այվէլօղլու, Էմին-Էօնիւ, Պահճէ Գարու Իզմիր փողոց.
Գատըգիւղ, Ալեքսանդր Անաստասիատիս չուկայի հրապարակ.
Գատըգիւղ, Մ. Ա. Անգրիա, Մօտա ճամբէքի.
Պէօյիւքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարքի.
Բէրա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Մեծ Փողոց.
Շիշլի, Մ. Ի. Ռոսի, Պէօյիւքտէրէ ճամբէքի, Թիւ 137.
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրեանց, Թիւ 12 Թիւնէլ խան.
Մեծ Կղզի, Բէսուլ էֆ.
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անկէլիտէս, ... րանի հրապարակ.
Սան Սթէֆանօ, Քէչէճեան էֆ.։

17 Գործակալութիւնք օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ԻՒՆԻՕՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ 1828–1829 | 1828 L'UNION DE PARIS | ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Ի ՓԱՐԻԶ 9, ՊԼԱՍ ՎԱՆՏՕՄ, 9

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՔ

Դրամագլուխ և պահեստ	329	Միլիոն Ֆրանք	
1906ին գանձուած ապահովագին	30	»	»
Մինչեւ 1906ի վերջը հատուցեալ վնասք	480	»	»

Ինչպէս այս թուանշաններէն կ'երեւի, Ընկերութեան դրամագլուխն ու պահեստի գումարն է 329 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ որ հսկայ երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայէ ԻՒՆԻՕՆի ապահովագրեալոց։

Արեւելքի համար մասնաւոր զեղչեալ սակացոյց. Նպաստաւոր պայմաններ՝ ան համեմատ կերպով աւելի ԳԵՐԱԶԱՆՑ քան ո՛ և է Ընկերութեան պայմանները։ Ապահովագրութեան ամէն ձեւերը ամենէն աժան գիներով, օրինակի համար՝ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ի ԴԷՊ ՄԱՀՈՒ, ԽԱՌՆ, ԴՐԱՄՕԺԻՏԻ, եւն. եւն.։

Ընկերութեան Դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Ընդհ. Տնօրէնութիւն
Ընդհ. Տնօրէն ՍԻՄՈՆ ԳԱՍՍԷՐԼԵԱՆ
Պետ ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

Պոլիս, Սուլթան-Համամ, Քաթըրճը Օղլու Բասաժ,
Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1909 մարտ 1 (Ն. Տ.) երկուշաբթի օրէն սկսեալ

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ - ԳՈՆԻԱ

ԵՐԹ Կառ. 223 խառն Առ. Ժ. Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառ. 224 խառն Իրկ. Ժ. Վ.
10 20 մկն.	Էսկի-Շէհիր	ժմն. 1 32
11 02 »	Կէօքճէ Քըօյ	մկն. 12 52
12 — »	Սոգանճը Պունար	» 12 10
12 59 »	Ալուսունտա	» 11 12
1 41 »	Չէթիւրլէր	» 10 23
2 40 »	Տէօյէր	» 9 35
3 09 »	Իհսանիյէ	» 8 50
3 34 »	Համամ	» 8 24
3 44 »	Կազլիկէօլ համամ	» 8 14
4 11 ժմն.	Աֆ. Գարա Հիսար	մկն. 7 43
4 31 մկն.	Աֆ. Գարա Հիսար	ժմն. 7 23
5 11 »	Պէօյիւք Զօղանլար	» 6 50
6 06 »	Չայ	» 6 03
6 51 »	Իսհագլու	» 5 10
7 15 »	Ագշեհիր	» 4 45
7 46 »	Աք չէհիր	» 4 23
8 18 »	Աղարի քէօյ	» 3 43
9 — »	Գատընխան	» 3 05
9 38 »	Իլկին	» 2 33
10 25 »	Գօտըն-Խանը	» 1 39
11 20 »	Սէրայ-Էնի	» 12 57
11 52 »	Մէյտան	» 12 17
12 52 »	Քաւանջը-Պունար	» 11 12
1 30 ժմն.	Գոնիա	մկն. 10 30
Իրիկ.		Առա.

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ - ԷՆԿԻՒՐԻ

ԵՐԹ Կառ. 122 խառն Առ. Ժ. Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառ. 121 խառն Իրկ. Ժ. Վ.
12 — մկն.	Էսկի Շէհիր	ժմն. 10 —
1 44 »	Աք Բունար	մկն. 9 18
1 24 »	Ալբու Քէօյ	» 8 46
2 4 »	Պէյլիք Ախուր	» 7 58
3 9 »	Սարիքէօյ	» 7 1
4 58 »	Պօլէր	» 6 4
4 35 »	Սառըլէր	» 5 27
5 9 »	Պէյլիք Քէօփրիւ	» 5 —
6 3 »	Պօլաթլը	» 4 16
7 21 »	Մալը Քէօյ	» 2 49
8 15 »	Սինճան Քէօյ	» 1 47
9 — ժմն.	Էնկիւրի	մկն. 1 —
Իրիկ.		Առա.

ՀԱՄԻՏԻԷ - ԱՏԱՊԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառ. 424 խառն Իրկ. Ժ. Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառ. 421 խառն Առ. Ժ. Վ.
7 17 մկն.	Համիտիէ	ժմն. 5 22
7 35 ժմն.	Ատա-Բազար	մկն. 5 40

ԱԼԱՅՕՒՆՏ - ՔԷՕԹԱՀԻԱ

Կայարան	ԵՐԹ Կռ. 322 խռ. Առ. Ժ. Վ.	324 խռ. Իր. Ժ. Վ.
Ալայունտա մկն.	1 05	11 15
Քէօթահիա ժմն.	1 25	11 35

Կայարան	ԴԱՐՁ Կռ. 321 խռ. Առ. Ժ. Վ.	323 խռ. Իր. Ժ. Վ.
Քէօթահիա մկն.	12 10	10 55
Ալայունտա ժմն.	12 30	10 35

WILSON LINE
HULL-CONSPLE-NOVOROSSISK-ODESSA

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարսէլլօ	2709	Սարֆօ	1119
Ալէքթ	3607	Տամիկօ	938	Հիննաւ	3720	Միքադօ	3557	Տիւլօ	1735
Անձէլօ	1541	Տուլօ	2333	Հորսթիօ	1600	Միլօ	1057	Սիլվիօ	119
Աթթիլա	2277	Տրագօ	1713	Հումպէր	595	Մոնթէքիլլօ		Սէլօ	1202
Պառաստօ	1232	Տիտօն	504	Իսկօ	2554	Մուրիլլօ	3419	Թասսօ	1383
Գօպրանիօ	1264	Էկօ	3464	Ինոսկօ	5540	Նէլօ	1983	Թ. Ուիլսըն	1549
Չէթիալօ	4461	Էլտորատօ	1520	Ժիօ	1080	Օթէլօ	4100	Թոքիօ	3537
Քէլօ	1371	Էրգօ	1841	Քէլսօ	1053	Օմպուէրթօ	4086	Թոլէտօ	1470
Գոլէրօ	1337	Ֆիտօ	954	Քոլբինօ	3307	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	242
Գարէօ	1244	Ֆլորիտա	1823	Լանօ	1700	Բոլէրօ	1637	Վալօ	1914
Գոզօ	1094	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1053	Բոլօ	510	Վալօ	1389
Զէթօ	2729	Ֆրանքոնիա	4583	Լէրօնթէ	2273	Բոլլօ	3329	Վ. Ուիլսըն	2391
Ուօլթօ	1831	Կալիլէօ	3060	Լիգորնօ	1643	Բոլօնօ	1553	Ինօ	1350
Գոլօնիա	1235	Կէկինօ	1148	Լորէնզօ	3191	Բոլլօ	1618	Զէնօ	1200
Գոնդօ	2205	Կօզօ	1011	Մանէօ	734	Պոէթօ	1769	Թորօ	
Գօրտօ	895	Կրանատա	1096	Մարէնկօ	1273	Բոզարիօ	133	Մարօ	

Ընդհանուր վաճառականք Հըլէն կու հասնին.
Բասրիլլօ շոգենաւը, նաւապետ Շօն։
Քլարօ շոգենաւը, նաւապետ Պէյլուինկ, ամսոյս 15ին։
Ընդհանուր վաճառականք Հըլէն կու կը ուղարկէ։
Moroffo շոգենաւը, նաւապետ Մաք Լօւէն, մարտ 31ին։
Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՖ ԷՆՐԻՔՕՑ
Թիւ 22—24, Քէչէճի Միւնիթ խան, Ղալաթիա 18 50—50

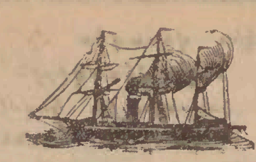

Cie RUSSIE

Navigatiion à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Մարտ

Դշ. 4/17 Ինէպօլի, Սինօպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Րիզէ և Պաթում. կէս օրէն առաջ ժամը 10ին։
Դշ. 4/17 Օտեսա. Իրիկուան ժամը 4ին։
Եշ. 5/18 Իզմիր, Պիրէոն և Աղեքսանդրիա. ժամը 10ին։
Եշ. 6/19 Օտեսա. ժամը 4ին։
Ուր. 6/19 Սէվաստոպոլ. ժամը 10ին։
Շբ. 7/20 Օտեսա. ժամը 10ին։
Շբ. 7/20 Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիօս, Հռոդոս, Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Թրիպօլի, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բոր-Սայիտ և Աղեքս. ժամը 4ին։

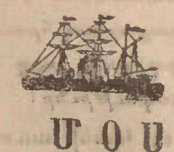

ՄՕՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ճամբորդ եւ ապրանք փոխադրող շոգենաւեր

Ա. ԿԱՐԳԻ	Բ. ԿԱՐԳԻ
Սեդի	Նայլօգրիս
Մրնիս	Էմկյուս
Րաֆսիս	Պուզիրիս
Թէյպըր	Մօերիս
Նարդօն	Ֆայկէփ
Նավարին	Ֆարօս
	Թիպա

Առաջին կարգի շոգենաւերը շատ հաւ. ճոխօրէն են, նաւուն կէչնաւը ընդարձակ սենեակներ ունին, ելեկտրականութեամբ կը լուսաւորուին եւ կին ճամբորդներու համար սենեակներ ունին։

Երկրորդ կարգի շոգենաւերն ալ աւելի ժամանակի ճամբորդներ կ'առնեն, ... կ. Պոլսէ Լիվերպուլ և կարգի ... է 15 ...

Կը խնդրուի փոխանակագրերէն ... փոխադրութեանց կամ Ղալաթիոյ ... հասնելու համար՝ իրենց հրամանները նոյն շոգենաւուն ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Ամերիկայի եւ Եւրոպայի նաւահանգիստները առնելու համար տարբերութիւններ կ'ընդունուին։

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ եւ Ընկ. Գործակալք
Ոսկեթոլ խան, Պահչէ գաբու, Պոլիս
ՃԵՅՄՍ ՄՕՍ Ընկ.
50—50 31 Ճէյմս Սքըթլ, Լիվէրբուլ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ՍԻ ԸՆԿ

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Մարտ 23ին, Իմէրեթի, Սեւ ծովէն
Մարտ 30ին, Ֆրիժի, Մարսիլիայէն

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Մարտ 17ին, Փօնի, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում, Նովորոսիսք
Մարտ 24ին, Իմէրեթի, Մուտանիա և Մարսիլիա
Մարտ 31ին, Ֆրիժի, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովորոսիսք

Ա. կարգ Փարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ. » Փարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »

Ա. կարգ Լոնտոնի համար 248.35 ֆր.։
Բ. կարգ 185.10 ֆր. (Սնէքի ճամբով)։
Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թոփհանէ, քարափին վրայ։
15 Թ. ՈՐԳՈՒԼ

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻՆ

Ժամանակացոյց կռխմբ. երու երկեան.
1909 մարտ 1 (Ն. Տ.) Բշ. օրէն սկսեալ
ՀԱՅԴԱՐ-ՓԱՇԱ — ԷՐԷՅԼԻ — ՊՈՒԼԳՈՒՐԼՈՒ ԳԻԾ

Կայարան	ԵՐԹ Կռխմբ. 631 Ապր. եւ ճմփ. Առաւ.
Գոնիա մկն.	11 —
Գուլին խան	11 31
Չումրա	12 15
Արբըգ Էօրէն	12 43
Մանտասուն	1 12
ժմն.	1 43
Գարաման մկն.	1 58
Սէյտօվա	2 24
Այրանճը-Տէրթէնի	3 14
Ալաճա	3 50
ժմն.	4 15
Էրէյլի մկն.	4 45
Պուլկուրլու իրիկուան ժմն.	5 —

Կայարան	ԴԱՐՁ Կռխմբ. 632 Ապր. եւ ճմփ Իրիկուն
Պուլկուրլու մկն.	5 20
ժմն.	5 38
Էրէյլի մկն.	7 20
Ալաճա	7 47
Այրանճը-Տէրթէնի	8 31
Սէյտօվա	9 13
ժմն.	9 37
Գարաման մկն.	9 52
Մանտասուն	10 25
Արբըգ Էօրէն	10 54
Չումրա	11 30
Գուլին խան	12 06
Գոնիա իրիկուան ժմն.	12 35

50—32

Առօրեայ ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ